

n. Biblioteca Pal. Cultural,
A R A D
Pal. Cultural

25 bani Posta

ASUL

AZ IPAROS

DER GEWERBETREIBENDE

MUNKAADÓK LAPJA

KIRÁLYI SZAVAK:

Azt a közszellemet kell tovább fejleszteni, amelyet a hadseregben is ápoltak: a bajtársasságot és a közös érdekében való lelki összefogást. Mindnyájunkat a kölcsönös segítségnyújtás eszközének kell áthálnia. Minden egyes lakos és minden lélek számára a Mindenható élethivatást jelölt ki ezen a földön. A miniszterelnöknek az ő hatalmi körében, a munkának pedig az ő munkakörében kifejtett tevékenysége egyenlő erkölcsi értékkel bír, ha hivatalának lelkiismeretesen eleget tesznek.

Legea breslelor

Noua lege a d-lui ministru Mihail Ralea, privind recunoașterea și funcționarea breslelor din țară, este pe cât de bine venită pe atât de darnică în sugestii și în învățăminte. Făcând legătura cu bunele tradiții ale trecutului în care cu vântul „breslă” cuprinde o semnificație de coeziune profesională, de solidaritate, de seriozitate și de puternice garanțe mutuale, legea breslelor (care se va numi, desigur, în curând omagial, pur și simplu: „legea Ralea”) este nu mai puțin o orânduire tinând seamă de toate concepțiile vechii muncitorești moderne. Ea, această lege nu înseamnă decât o concluzie și o soluție, impusă de însăși noua structură în care individual și interesele izolate lasă loc — trebuie să lase loc — preponderenței Statului.

Acțiunea Statului (a spus d-sa) e pretutindeni în continuă creștere. Economii planificate, economii dirijate conduc viața națiunilor.

„Viața se colectivizează din ce în ce mai mult, în timp ce importanța individului se estompează” în același timp, legea breslelor mai ține seamă încă de un fapt, peste care nici un caz nu se poate trece, și anume: de faptul că îndepărtării politicii sterpe din preocupările cetățenesti trebuie să-i urmeze o viguroasă acțiune de unanime eforturi gospodărești. Ia aceste străduințe de înterire gospodărească a țării, muncitorii trebuie să ia și ei parte prin strângerea lor la un loc, sub scutul Statului.

Ce era în trecut — se știe. Impărțiri în o mie și una de sindicate, de subsindicate, muncitorii își divizau puterile și în chipul acesta revendicările lor nu aveau totdeauna forța și autoritatea necesară.

Concentrând sindicatele într-unul singur, d. ministru Mihail Ralea deschide muncitorimii românești noi orizonturi și îi inspiră un nou ritm, existent în toate marile state.

Astăzi, în toată lumea sindicală, tendința se vadește către sindicatul unic.

„Fie că e vorba de țările, autoritare, cari impun de sus în jos acest tip de sindicat, fie că e vorba de C. G. T. (Confederația generală a muncii” N. R.) din Franța, unde acest uriaș organism sindical prigoneste orice velleitate de organizare a altui sindicat, care încearcă să-l se ridice în față, concepția sindicatului — monopol, în primele țări în favoarea Statului, în celelalte în favoarea Confederației generale, a muncii e unanimă”.

Efectuând concentrarea sindicală, promovând principiul despoliticianizării, adaptând organizația muncitorească la noua așezare a Statului, naționalizând breslele, — legea d-lui Mihail Ralea servește deopotrivă țării, meșteșugărilor și muncitorimeii.

Az új céh-törvény részletes intézkedései

Az eddigi szakmai egyesületeknek három hónapon belül kell megszerezniük az új jogi személyiséget. — Ezentúl csak azok a szakmai érdekképviselők működhetnek, amelyeknek keretében a királyi helytartóság területén lévő hasonló szakmabeliek egytizede tömörül.

Kik lehetnek a céhek tagjai és kik lehetnek vezetőségi tagok?

Az ország gazdasági életében nagy szerepet játszó szakmai érdekképviselőkkel kapcsolatban a kormány nagyjelentőségű reformot kíván megvalósítani és a jelenlegi érdekképviselők átalakulásával törvényes rendezéssel elrendeli a magántisztviselői, az iparos és a munkás céhek megalakulását.

A törvénytervezet első szakasza értelmében a céhek a szakmai érdekeket tanulmányozzák és képviselik, anélkül azonban, hogy nyereség felosztásával foglalkoznának. A céhek működésüket csak nemzeti alapon folytathatják, a nemzet magasabb érdekeinek szem előtt tartásával. Nem lehetnek tagjai nemzetközi jellegű szervezeteknek és nemzetközi kongresszusokon csak a munkaügyi minisztérium határozott engedélyével képviselhetik magukat. Az alább felsorolt kategóriákba tartozó ugyanazon, vagy hasonló foglalkozású személyek a jelen törvény által megjelölt feltételek mellett alakíthatnak céheket: a) munkások, b) magántisztviselők és c) kisiparosok. Senki sem kényszeríthető arra, hogy tagja legyen valamely céhnek, vagy pedig akarata ellenére megszűnjön a céh tagja lenni.

Rendkívül érdekes az az intézkedés, melynek értelmében az állami, megyei és községi tisztviselők is alakíthatnak egy későbbi külön törvény által meghatározandó feltételek mellett céheket.

A céhek jogszemélyiségének elismerése királyi dekrétummal a munkaügyi minisztérium javaslatára és a munkabizottság véleményezése alapján történik. A céhek egységesek, egyes céhek nem alakíthatók. Az egyes céhek körzete a királyi helytartóság területére terjed ki.

A királyi helytartóság területén belül azonos szakmára csak egyetlen céh jogszemélyisége ismerhető el. Ugyanekkor a királyi helytartóság fontosabb központjaiban a céheknek tagozatai működhetnek.

Ezek a tagozatok azonban a törvényben biztosított jogokat csak akkor gyakorolhatják, ha erre a céh központjától felhatalmazást kapnak.

A jogszemélyiséget a céhek a következő feltételek mellett kaphatják meg:

Ugy az alkalmazotti, mint

az iparos céhek esetében az említett céhben legalább a királyi helytartóság területén működő azonos szakmabeli alkalmazottak, vagy iparosok egytizede kell, hogy tömörüljön.

Az alkalmazotti céhekben természetesen csak alkalmazottak,

az ipari céhekben csak iparosok lehetnek.

Az alapító tagok száma semmi esetre sem lehet husznál kevesebb. Abban az esetben, ha a királyi helytartóság körzetében azonos szakmabeliek husznál kevesebben vannak, akkor hasonló szakemberek alapíthatják meg a céheket, de külön-külön csoportokból.

A szakmai érdekek védelmében a céhek kö-

telesek tagjai szakmai, erkölcsi és hazafias nevelésével is foglalkozni.

A céhek vezetői csak román állampolgárok lehetnek, akik politikai és polgári jogaik birtokában vannak és akiknek becsülete, képessége és nemzeti érzelme biztosítékot jelent a céh működése és irányítása szempontjából.

A jogszemélyiség kérése alkalmával a munkaügyi minisztériumhoz be kell nyújtani az alakuló közgyűlés jegyzőkönyvét és az alapszabályok másolatát, a vezetőség névsorát, a nemzetiségi, lakhely és szakma feltüntetésével, valamint az alapító tagok névsorát a cím és szakma feltüntetésével. A munkaügyi minisztérium az iratokat véleményezés végett a munkabizottsághoz küldi, amelynek jogában áll az alapszabályok módosítását kérni, ha ezek nem felelnek meg a törvénynek. Az említett bizottság véleménye adhat arról is, hogy politikai, gazdasági és társadalmi szempontból helyesnek tartja-e a jogszemélyiség megadását.

A céhnek jogában áll szakmai érdekek képviselésében a bíróság előtt megjelenni, kizárólagossági joggal jelöli meg választás útján a munkakamarába, társadalombiztosítóban, stb. küldendő képviselőit.

Kizárólagossági joga van kollektívezerszervezők kötésére. A céheknek jogukban áll elősegíteni tagjaik termékeinek eladását, szállításának megkönnyítését és ezen kívül létesíthet termelő és fogyasztó szövetkezeteket, amelyeknek azonban külön könyveléssel kell rendelkezniük.

A továbbiakban a tervezet a céhek szerveiről; a közgyűlésről, a választmányról intézkedik és megállapítja, hogy

a választmánynak olyan román állampolgárok lehetnek tagjai, akik 30-ik életévüket betöltötték és a vonatkozó szakmában legalább három éve dolgoztak, politikai és polgári jogaik birtokában vannak és büntetlen előéletűek.

A munkaügyi minisztériumnak állandó felügyeleti joga van a céhekre abból a célból, hogy ezek az alkotmány, a törvények és az alapszabályok szerint működjenek, másrészt pedig ne fejtsenek ki tevékenységet a jó erkölcsök, a közrend és az állambiztonság ellen. A minisztérium ellenőrző szervei részt vehetnek a választmány ülésein és a közgyűlésen.

A céhek tagjai olyan román, vagy idegen állampolgárok lehetnek, akik a vonatkozó szakmában dolgoznak, 18 évesek elmultak és polgári jogaik birtokában vannak. Tagjai lehetnek a céheknek azok is, akik ideiglenesen munkanélküli vannak, de a vonatkozó céhbe való belépésük előtt legalább egy évig folytatták szakmájukat. A tagoknak jogukban áll bármikor visszavonulni a céhektől, de ezt hat hónappal a társulati év befejezése előtt kell bejelenteni.

Két vagy több céh, amelynek jogszemélyiségét elismerték, szakmánkénti szövetséget hozhat létre.

Hathatósabb védjegyvédelmet javasol a bucarestli iparkamara

A bucarestli kereskedelmi és iparkamara beadványt intézett az elmúlt napokban a nemzetgazdasági miniszterhez, amelyben kéri, hogy a kereskedelmi és ipari védjegyek kérdésén országosan rendezzék. A védjegyvédelem ügye a küszöbön levő cégbejegyzési törvény módosítása kapcsán eszközölhető, — a bucarestli kamara szerint — addig is intézkedéseket kell tenni az e téren észlelhető visszaélések megállítására. A kamara javaslata szerint a jövőben csak bejegyzett cégnek a védjegye legyen bejegyezhető, kivéve azt az esetet, amikor valamely külföldi árucikk védjegyének bejegyzését kéri. Ekor azonban igazolni kell, hogy a külföldi cég az illető országban be van jegyezve. Védjegy a jövőben általános kifejezés, mint például „nemzeti árú” nem lehet, hanem csak valamely rajz, vagy név és a védjegyen mindig fel kell tüntetni, azt az országot, melyben a kérdéses ipari termény előállított. A beadvány rámutat arra, hogy nem bejegyzett cégek hangzatos elnevezés alatt terjesztik gyártmányait és több ízben elérték azt is, hogy az illető védjegy bejegyeztetett és így hatósági védelemhez jutott.

PRAGAI TÖRTÉNET.

Mazsoláné, szegény, ismét panaszkodik.

— Elvetemült férjem, — mondja — még a legkomolyabb dolgokból is viccet csinál, én pedig mindig bedűlök neki.

— Melánia, — mondta nekem legutóbb — én törvénytisztelő ember vagyok és ugyanezt megkövetelem tőled is.

— Mit beszélsz? — kérdeztem csodálkozva.

— Tessék neked is betartani a törvényeket és rendeleteket.

— De hát miről van szó?

— Élelmiszer-felhalmozásról.

— Már mint én?

— Már mint te.

— Megöriültél? Hiszen egészen üres a spájzom.

— Jó, jó, — vigyorgott erre az a csirkefogó — most üres, de ha belépsz oda, legalább 80 kiló zsír van benne.

1073.66 kilogramm szinaranyat szolgáltattak be az ország aranybányái szeptember harmadik hetében

A Banca Națională kimutatása szerint a bel-földi aranybányák szeptember harmadik hetében 1073.66 kg szinaranyat szolgáltattak be 164.628.771 lei értékben, amellyel az ércfedezet összege 17 milliárd 282.184.346 leire emelkedett. A forgalomban levő bankjegyek összege ugyanennyi a héten 1 milliárd 147 és félmillióval 32 milliárd 404.045.245 leire emelkedett, míg a különböző girószámokról eszközölt kifizetésekkel, a girószámok végösszege 782 millióval csökkent. Így a Jegybank összes látraszóló kötelezettségei (bruttó bankjegyforgalma) végeredményben 365 és félmillióval emelkedett. A fedezeti arány félezreléssel 39.02 százalékra javult.

Az import fedezésére szolgáló devizakészlet 49½ millió lei értékűvel 159.412.974 leire, a clearing számlák aktív szaldói 66½ millió lei értékűvel 497.010.041 leire csökkentek. Az importőrök clearing letéte 71½ millió lei értékűvel 584.799.568 leire emelkedett. A kereskedelmi váltótárca 111½ millióval 9.800.902.658 leire emelkedett.

TANULSÁG.

A tanító elmeséli a gyerekeknek a hazug pásztor történetét. Ez a pásztor többször fellármáta a fakut, hogy jönnek a farkasok és a rémhir mindig hazugságnak bizonyult. Egyszer aztán tényleg jöttnek a farkasok, a pásztor segítségért kiabált, de már nem hitték neki és a farkasok felfalták.

— Na, Móriska — szölt aztán — mi ebből a tanulság?

— Ebből az a tanulság — felelte Móriska — hogy hazudni kell, mert aki igazat mond, annak nem hisznek.

Bélyegzők,

ipari stancák,
vésése, préselési
munkák:
CSAKY VESNÖK
Str. Brătianu 9.

A szerzett jogok elismerését kérlik az építőiparosok a vállalkozás új rendezésében

Emlékiratot nyújtottak be a minisztériumba és a Temes-tartomány királyi helytartójához, amelyben felsorolják sérelmeiket.

Jelentettük, hogy az ipari munkaadók szindikátusának építőipari szakcsoportja a nagyob-bára szakiskolát végzett bucarestli építészek által kidolgozott előleges vállalkozói tervezettel bñhatóan foglalkozott és elhatározta, hogy országos akciót indít. Az építő ipari szakcsoport tekintélyes tagjai Bucarestben jártak, hogy a helyzetet tanulmányozzák, majd megjelentek Marica Alexandru dr. királyi helytartónál és átadták a szakcsoport emlékiratát. A memorandumot a minisztériumnak is betérjesztik és szövegét — hasonló állásfoglalás véget — eljuttatják a többi városban lévő szaktársaiknak is.

Az építőipari szakcsoport memorandumában elsősorban arra utal, hogy az építkezési vállalkozás szabályozásának kérdésén most már a munkaügyi minisztérium által alakított bizottság tanulmányozza. A bizottság tagjai mérnökök, műépítészek, valamint a bucarestli és cernauti építészeti iskolák által képeztet építészvezetők. Az erdélyi, bñnsági és bucovinai vizsgázott építő- és kőművesmesterekre nem voltak tekintettel, holott ezeknek szerzett jogaik vannak. A temesvári építőipari szakcsoport az emlékiratban kéri, hogy az építőmesteri és iparis-kolák volt növendékeinek képviselőit, valamint a szerzett jogokkal rendelkező építőipari vállalkozókat is vonják be, olyanokat, akikre az ipari és kereskedelmi minisztérium 1932. július 29-én kelt 39.995. számú határozata vonatkozik. A vállalkozás új rendszerében pedig az építőiparosok kérelme szerint ne négy, hanem öt csoportot különböztessenek meg: a vállalkozói je-

löltek tervezett csoportján és a végleges vállalkozók három csoportján kívül még a szerzett jogokkal rendelkező építkezési vállalkozók kategóriáját. Az emlékirat kéri, hogy az előleges tervezet negyedik szakaszát a következőképpen egészítsék ki:

Szerzett jogokkal rendelkező vállalkozók: 1. az építőmesterek, 2. az 1932. évig beárólag vizsgázott kőművesmesterek és 3. az ugyancsak ezen időpontig vizsgázott ácsmesterek.

Kérlik továbbá, hogy ez a szakasz arról is intézkedjék, hogy az abban felsoroltak úgy köz-mint magán-munkálatokat vállalhatnak. Az első évre szóló átmeneti bizottságba tartozzanak: a munkaügyi minisztérium egy, a mérnöki kamara két kiküldöttje, két építész, a köz- és magánmunkálatok vállalkozói szindikátusának két tagja, a közmunkák vállalkozóinak egy képviselője, az építészeti testület egy vezető műépítésze, egy építész tervező és végül: Erdélyből, a Bñnságból és Bucovinából egy-egy mester, aki a szerzett jogokkal rendelkező vizsgázott építő-, kőműves- és ácsmestereket képviselje. A bizottság havonta egyszer tartsa meg gyűléseit, egy év után hatásköre a műszaki építészeti vállalkozók testületének tanácsára szálljon át.

Az emlékiratban felsorolt kívánságok között szerepel az is, hogy a vállalkozók testületének tagjai semmiféle járulékot ne fizessenek, csak a közgyűlés által meghatározott tagsági díjakat.

Újabb mozgalom a gummicipó forgalombahozatalának megakadályozására

A nagyváradi cipésziparosok emlékiratot intéztek a munkaügyi miniszterhez. Feltárják ebben a gummicipó viselés egészségügyi hátrányait és tiltakoznak annak forgalombahozatala ellen. Mozgalmukat azzal is indokolják, hogy a gummicipó elterjedésének divatja a tönk szélére sodorta a cipész ipart. Az emlékirat visszakerült a nagyváradi munkaügyi felügyelőséghez, ahol Mudura Ioan főfelügyelő, a minisztérium

által elrendelt vizsgálat alapján a következő jelentést terjesztette elő: A cipésziparosok kérelme jogosult, mivel a rengeteg láb-megbetegedés, amely különösen káros a katonaköteles ifjúságra, főként az egészségtelen gummicipók viseléséből ered. A munkaügyi felügyelőség orvosi bizonyítványok alapján tette meg jelentését. Ezek után a cipésziparosok joggal remélik, hogy sérelmük elintézését nyer.

Az ipari szakmai vizsgáztató bizottságok nem vizsgálhatják felül a benyújtott igazoló okmányok törvényességét

Az újabb miniszteri pótrendelet megállapítja, hogy a bizottságok csupán az iratok becserélésével foglalkozhatnak. — Az eddig e címen elutasított iparosok négy hónapon belül fellebbezhetnek

Az új ipartörvény alkalmazásával kapcsolatban számos probléma merült fel. Ez tette szükségessé az ipartörvény módosítását, amely alig néhány hónapja meg is történt. Ez az oka annak is, hogy a kormány az ipar kérdéseiben lépten-nyomon pótrendeleket kénytelen kiadni.

Előfordult például az, hogy az egyes szakmai vizsgáztató bizottságok nem fogadták el a hozzájuk benyújtott iratokat, (iparigazolványokat, munkakönyveket), hanem kutatni kezdték azok eredetét. Gyakran arra az álláspontra helyezkedtek, hogy a munkakönyvet, vagy az iparigazolványt annakidején az ipartestület törvénytelenül, vagy jogtalanul adta ki és ezért a bizottság megtagadta a képesítő iratok becserélését.

A panaszokra válaszolva a munkaügyi minisztérium újabb pótrendeletében kimondotta, hogy a szakmai vizsgáztató bizottságoknak nem áll jogukban a hozzájuk benyújtott iratok

felülvizsgálása, ezeket törvényeseknek kell elfogadni — kivéve azt az esetet, ha határozott feljelentés érkezik a bizottsághoz arra vonatkozólag, hogy az iratok hamisak. A rendelet megállapítja azt is, hogy az ipartörvény a képesítő iratok becseréléséről és nem azok törvényességének felülvizsgálásáról intézkedik.

Azok az iparosok, akiket a fenti sérelmeknek megfelelő indoklással utasítottak el a szakmai vizsgáztató bizottságok a határozat meghozatalától számított 4 hónapon belül fellebbezést nyújthatnak be a munkafelügyelőség közvetítésével a minisztériumhoz. A munkafelügyelőség előzetesen meghallgatja az érdekelt felet, a vizsgáztató bizottság tagjait és ezután teszi meg előterjesztését a minisztériumnak, amely végső fokon dönt.

Itt írjuk meg, hogy a minisztérium a jelenleg működő ipari képesítő bizottságok érvényét 1939. október elsejéig meghosszabbította.

A társadalombiztosító nyugdíjfizetésével kapcsolatban még a módosító törvény megjelenése előtt magyarázó körlevelet ad ki a munkaügyi minisztérium

Ghelveanu közlekedési és Ralea munkaügyi miniszter látogatást tett Brád környékén, ahol megtekintette a „Mica” aranybányát és a vállalatához tartozó üzemeket. A kormány két tagját Gigurtu, a Mica vezérigazgatója kalauzolta ellenőrző útján. A látogatás során a vállalat munkásai és tisztviselői gyűlést tartottak, amelyen megjelentek a miniszterek is. A munkásság képviselői emlékiratot nyújtottak át Ralea miniszternek. Ebben meglepedéssel szólnak a vállalati vezetők emberséges viselkedéséről, ugyanakkor azonban a társadalombiztosító által folyósított nyugdíjakkal kapcsolatos panaszait orvoslását kéri. Ralea miniszter még a helyszínen megbeszélést folytatott a társadalombiztosító jelen levő főtisztviselőivel s elhatározta, hogy ebben az ügyben magyarázó körlevelet ad ki, addig is, amíg a vonatkozó törvény módosításával gyökeresen rendeződik ez a probléma. A gyűlés folyamán több felszólalás hangzott el, végül pedig a kormány két tagja mondott rövid beszédet.

JOGOS KÉTELY

Kriz bemegy a kávéházba és látja, hogy Krax valami fehérét iszik. Megkérdi:

— Te, mi az?
— Ez joghurt.
— Mi az a joghurt?
— A joghurt egy nagyszerű tejtermék. Aki issza, az száz évig is él.
Kriz nézi-nézi a joghurtot, aztán megszólal:
— Te, Krax, én azt nem hiszem, hogy aki ezt issza, száz évig is él.
— És miért nem hiszed?
— Mert pont az imént esett bele egy légy és máris megdőglött.

— AMERIKÁBAN A TERMÉSFELSZÁRZÁS A SZEGÉNYEK KÖZT OSZTJAK FEL. Washingtonból jelentik: Wallace, a földművelésügyi minisztérium titkára nagyarányú programot tett ma közbe, amelyben indítványozza, hogy a földművelési termékek feleslegét buza, gyapott, gyümölcs — osszák szét az amerikai szegények között. Amennyiben csökkentik a felhalmozott készleteket, ugyanolyan mértékben akadályozza ez meg az áresést.

Fütyörít felkeltik

Irtó: SINKA ISTVÁN.

1.

Olyan lombos volt akkor a nyár, mint még soha. Lombos és csodálatos termékeny: Ha csak el birt hullani valahol egy szem mag, az kikelt és dus lett és kövér lett, ha zab, ha árpa, ha napraforgó. Valahogy megmagyarázhatatlan az ilyen nyárnak a hatása...

...Ugy történt, hogy valami gyerek elezört pár marék napraforgómagot. Ráta egy ideig, aztán megunt a játékos szeszélyt elvetette a porba. Csakugyan — szándék és terv nélkül bizonyosan. Mert mi szándék lenne egy gyerekben? Jó! Jó! De ha már elvetette, miért vetette a sövénykerítés mellé? Talán azért, mert azon verebek csiripeltek. Lehet azért, hogy azok felegyék. A gyerek nem tudhatta, hogy tavasszal már finnyások a verebek.

A sövény mellett kövér volt a majorudvar és porhanyós. Nyárra aztán kötönyi levelekkel, ugyanolyan virágtányérokkaal himbálózott a napraforgók. Jó párszáz tő. Egész takaros kis erdő.

Semmi jelentősége nem lett volna ennek a kis napraforgóerdőnek. Hacsak az nem, hogy egy szép reggelen ott lelték meg a kasznárt. Egyetlen egy ütéssel zuhant oda. Látszott, hogy a csapást előlőri kapta. Kunkorikba borult és meghalt egy mukká-nás nélkül... Ki tette? Hogy történt? Ki tudja? A csendőrok egy csomóba hajtották az egész majort: hiába! Jöttek-mentek, csörgött a kardjuk, táncolt alattuk a ló: hiába! Senki, semmi! A kasznárt eltemették, a major elele folyt tovább, a napraforgók is sárgálottak s a nyár is puha és gazdag maradt.

A csendőrk, az aki a csillagokat viselte, azt szegyelte csak, hogy akkor éjjel a majorban pihenhetett. Reggel csak azt bírta megállapítani, hogy a kasznárt bottal csapták agyon. Összaszedtek minden botot. Persze, minden bot, csak — bot, semmi egyéb. Került ott hasznót is, amivel agyon lehetett csapni

December 31-ig jelentkezhettek vizsgára azok az iparosok, akik nem tudták előképzettségüket igazolni

A szakmai képesítésről szóló törvény egyes intézkedéseit megváltoztató törvényrendelet lehetővé teszi, hogy azok az iparosok, kik e törvényrendelet kihirdetésekor már legalább öt éve önálló műhelyt vezettek, de „kontároknak” számitottak, mert nem volt meg a szükséges előképzettségük, mestervizsgát tehessenek. Erre a vizsgára december 31-ig lehet jelentkezni.

Tekintettel arra, hogy az érdekelt iparosok

figyelmét ez az intézkedés elkerülte és eddig az illetékes munkafelügyelőségeknél ugyszólván alig jelentkeztek, nyomtatékosan felhívjuk az érdekelt iparosok figyelmét, hogy használják ki ezt a törvény által nyújtott kedvezményt, különben továbbra is mint kontárokat fogják kezelni a szóbanforgó iparosokat s esetleg műhelyeiket is bezárják.

Házkutatás aradi ékszerkereskedőknél

A Banca Nationala ellenőrei olyan arany után kutattak, amely nem szerepel az ékszerészek nyilvántartásában.

A Banca Natională bucarestii megbízottjai az elmúlt napokban szigorú ellenőrzést folytattak több aradi ékszerész, vagy arany-nemű árusításával foglalkozó kereskedő üzletében, sőt a lakásán is, ahol ügyészi engedéllyel házkutatást tartottak.

hivatalosan nyilván nem tartott tört arany, vagy a szabad kereskedelemről egyáltalában kivont aranyérme után kutatva. Az aranyművesek, ékszerészek ugyanis kötelesek a jegybanktól rendelkezésükre bocsátott nyilvántartásba bevezetni mind azokat az aranyműveket, amiket azaz a céllalatt vásároltak, hogy eredeti formájuk megváltoztatásával, tehát beolvasztás után kívánják ismét forgalomba hozni. Nem kötelesek azonban nyilvántartani az órákat, szelencéket, láncokat és azokat az ékszereket, műtárgyakat, amik teljesen jó állapotban vannak és eredeti külalakjuk megőrzésével kerülnek újra forgalomba. Az aranyművesnek és ékszerésznek legfeljebb tudnia kell, hogy kitől vásárolta az árut, szükség esetén a számlát fel kell mutatnia és tudnia kell az eladó címet.

Az ellenőrzés és a lakáson tartott házkutatás két esetben eredménnyel járt.

Az egyik kereskedő üzletében aranyláncokat foglaltak le, mert a bucarestii ellenőr nem fogadta el az ékszerésznek azt a védekezését, hogy a láncokat javítás céljából hozták üzletébe és a tárgyakat tört aranyként nyilvánítták. Egy má-

sik kereskedő lakásán százhusz gramm súlyú ékszer koboztak el. Több helyen vitára adott alkalmat, hogy a műhelyasztalon talált arany-neműek hogyan minősülnek az ellenőrzés szempontjából. Az ékszerészek arra hivatkoztak, hogy az ott heverő cikkek javítás céljából kerültek hozzájuk és nem képezik tulajdonukat. Több esetben a fővárosi ellenőr törvényes felhatalmazására való hivatkozással

személyi motozást is alkalmazott,

ez azonban nem járt eredménnyel. A razziaszerű ellenőrzéssel kapcsolatosan kérdést intéztünk a Banca Nationala helyi igazgatóságához, ahonnan azt a felvilágosítást kaptuk, hogy a vizsgálat feljelentésre történt és a törvényes előírások szigorú tiszteletbentartásával ment végbe.

— ANGOLOK ÉPITIK A ROMÁNIAI GABONARAKTÁRAKAT. Amint ismeretes, a közmunkaügyi miniszter több nagyobb városban — így Aradon is — gabonaraktárakat épít, amelyeknek a jövő nyárra el kell készülnie. A pályázatot hat rakttárral írták ki és ezek egységes típusúak lesznek. Egy német és egy svájci cég voltak eddig a pályázók, most egy angol cégnek igen kedvező ajánlata futott be a közlekedésügyi minisztériumhoz, amely nemcsak olcsóbb, hanem kedvezőbb fizetési feltételeket tartalmaz.

egy embert... Szóval a botok hallgattak, a csendőrk meg hajkurászta a nagy semmit.

Egy hét múlva valaki azt mondta, hogy akkor este Fütyörít látta a majoron átmenni. Délcegen ment a ravasz. Szűrét félvállra vetette. Emlékezett aztán már rá ez is, az is: igen, látták Fütyörít. S hogyha más nem, akkor bizonyosan ő csapta agyon a kasznárt. Fütyöri ez a nagy kókötő aki örökké összeütközésben van a törvénnyel és a renddel. Hát igaz; ki is lenne más?

Ugy fogták el az örök csavargót hogy nekinyulva aludt a szil-tarcsai erdőben.

A csendőrk, aki rábukkant, elébb a talpába rugott, aztán megkérdezte tőle:

— Ki kend?

— Mintha nem tudná, — dühösködött Fütyöri — Fütyöri vagyok!

— Na, ippen azírt, nyujcsa kend a kezit. Csattant a bilics és Fütyöri el volt fogva.

— Mi ez? — méltatlankodott.

— Bilincs! — nevetett a csendőrk.

— Látom, — szomorodott el Fütyöri — de miért?

A csendőrk boldog volt a jó fogástól, belemosolygott a termékeny nyárba, cigarettára gyújtott s csak azután mondta:

— Hallotta kend, hogy agyoncsapták a panktai kasznárt?

Fütyöri bölintott:

— Igen!

— Igen? Na, oszt, mit szól kend hozzá?

— Azt, hogy kevesebb egy kasznárral.

A csendőrk megszitta jól a cigarettát.

— Csak ennyit?... és csak így: eggyel kevesebb...?

— Bár mondhatnám, hogy kettővel — fortyant Fütyöri.

A csendőrk közelebb jött Fütyörihez s az orra alá fújta a füstöt.

— Haragszik kend a kasznárookra... Mi?

Fütyöri félrefutta az orra alá omló füstöt s mintha nem is bílnébe lenne mondta:

— A kasznárookra igen, de a csendőrkökre leginkább.

A játékoskedvű csendőrk azonnal lecsapott rá.

— Na, lássa kend, ez már beszéd! Most már csak annyit még: mivel s hogy csapta kend agyon a kasznárt?!

Fütyöri azt vélte hogy forog vele az egész szil-tarcsai erdő. Hogy ő csapta volna agyon a kasznárt? Ő Fütyöri? Ezért fogták el. Azt hitte, hogy megint valami kis lopás ügy. Mert igaz, hogy ő elhajtja az üröket, le-lelovagol a Bánátba egy-egy jobbajta lovon s meg-megugrik a börtönből, ha teheti. — Ha ezért elfogják, jó: állja érte a vasat, mert — eszik az ember és iszik rá? De, hogy ő... hogy ő csapta agyon a kasznárt?... a... panktoit?... Hű!

A csendőrk eldobta a cigarettát s most már keményen beszélt.

— Na, ne méllázzon, hanem ki vele!... Ember kend vagy mi a fene, nem holmi taknyos. Különben is: akkor este ott járt kend, látták.

Fütyöri megcsörrentette a bilincset, aztán elnézett hosszán egy furcsa alakú ágat, hogy milyen jól ki lehetne azt faragni fakampónak, csak aztán mondta:

— Igen, de nem a kasznár végett.

2.

Másnap már ott állt Fütyöri a majorudvaron hat lovascsendőrk között. Az a csendőrk akinek a legmagasabb rangja volt csak úgy a ló hátáról szól oda neki:

— Ne tagadjon nincs értelme. Minket is kinez, aztán maga-magát is... Tudjuk, hogy itt járt akkor este.

Szida Lázár halála

Arad egyik régi iparosmestere, Szida Lázár, az Aradi Husiparosok Szindikátusának diszelnöke életének 61.ik évében elhunyt. A köz. tiszteletnek örvendő tekintélyes iparosmestert október 13.ikán kísérték utolsó útjára Arad iparosságának általános részvéte mellett. Az elhunytat özvegyén kívül gyermekei, unokái és a Cure, valamint Nagy családok gyászolják.

Az Astra-vagongyár újabb hitelt kapott az Ipari Hitelintézetől

Az Ipari Hitelintézet vezetősége 21 millió 500.000 lei újabb lombardhitelt adott az Astra-vagongyárnak. A kölcsön fedezetéül az Astra kincslárjegyeket adott, amelyeket az utóbbi hetekben kapott a pénzügyminisztériumtól, állami szállításiért.

Tanu nélkül nincs záróra.kihágás.

A munkaügyi miniszter rendelkezése értelmében a vasárnapi munkaszünet áthágását a munkaügyi miniszter megbízottai, a munkakamara, vagy a rendőrség kiküldöttjei állapíthatják meg és erről jegyzőkönyvet kell felvenni. Galatiban a rendőrség és munkakamara megbízottai a vasárnapi záróra áthágása miatt több kereskedő ellen indítottak kihágási eljárást. A galati munkakamara azonban a büntető törvénykönyv 137. és a vasárnapi munkaszünet megszegéséről szóló törvény 33. szakasza alapján, a kihágás ügyében felvett jegyzőkönyveket megsemmisítette, mert a kihágási jegyzőkönyvben felvett tényeket a jegyzőkönyveket felvevő hatósági közegeken kívül két érdektelen tanúnak is kell igazolni.

SKÖT VICC

Két sköt elutazik és közös levelezőlapot írnak a feleségeiknek. Az egyik megveszi a bélyeget és bosszankodva mondja:

— Minek vettem én meg a bélyeget, amikor a levelezőlap közös, neked is hozzá kell járulni.

— Jó — mondja a másik — én adom hozzá a nyulat.

— Meghosszabbították az idegenellenőrzési okmányok benyújtásának határidejét. Bucurestiből jelentik: A külföldi követségek közbenjárására a belügyminisztérium úgy intézkedett, hogy az idegenellenőrzéshez szükséges iratok határidejét október 15.-ről november 15.-ig hosszabbította meg.

— Mondtam már, hogy nem a kasznár vigett — védekezett Fütőri.

— Hát mi végett?

— Maga előbb nyomozza ki, hogy ki csapta agyon a kasznárt, aztán majd én is megmondom miért jártam itt... Akkor iccaka maga is itt pihentetett! Hátha én meg azzal állok elő, hogy maga csapta agyon...?

A csendőrt előntötte a düh. Meg volt róla győződve, hogy a kasznárral Fütőri végzett. Ime, az nem is tagadja, hogy itt járt akkor este, látták is páran, de arra, hogy mért járt itt, nem akar felelni.

Táncoltatta a lovat és gondolkodott... Hát, igen, no várj csak!

Odavezették Fütőrit a napraforgókhoz. Azon a helyen kellett állnia, ahol a kasznár összerogyott. Hátha magába száll mégis ez a félvad csavargó? Alljon ott mozdulatlanul, ameddig csak az ina bírja, akár egy fél nap, akár két nap. Mármint: nincs más mód.

S Fütőri bámulta a napraforgókat. Mikor eltelt egy fél nap, megkérdezték tőle:

— Vall, kend?

Hát se nézett, csak intett a fejével: — nem.

— Alljon, kend tovább!

És Fütőri állt. Nézte a napraforgókat. Nézni kell, hát mit csináljon? Egy tő, a legszélső, ott állt közvetlen mellette, majdnem, hogy súrolta az arcát. Már talán századeszor nézett végig rajta, amikor észrevette: egy kicsi rézszeg volt belefuródva a napraforgószerű zöld héjába. Látszott, hogy nemrég furódhatott bele, hisz a kiálló része fényesen csillogott: még.

Egy kicsi rézszeg, vastagabb egy gyufaszálnál s olyan nagy, mint egy gyufaszál, hoeszuságának fele. Igen, akkora csak. Ostoronyeleket szoktak kivenni avval, meg a bűnkös-bot feje alatti, a bot

Megjelent a hivatalos lapban a céh-törvény!

Lapzártakor érkezett jelentés szerint Öfelsége, II. Carol király a Ralea Mihai munkaügyi miniszter által elkészített új céh-törvényt aláírta és az a Monitorul Oficial-ban már meg is jelent. A céh-törvény jelentős és az iparosságot közelről érintő intézkedéseit lapunk vezető helyén ismertetjük, egyben pedig közöljük Ralea Mihai munkaügyi miniszter nyilatkozatát is, amely felvilágosítással szolgál az új törvény által követett célokra vonatkozóan.

Külön felhívjuk olvasóink figyelmét arra, hogy a törvény megjelenésétől számított három hónapon belül kell megszerezniük a jelenleg működő szakmai szervezeteknek új személyiségüket és hogy azonos szakmában minden helytartóság területén csak egyetlen céh működhetik majd.

Mentesítik a munkaadókat a betegség első hét napjára eső fizetések terhe alól

A munkásbiztosítási törvény módosítása alkalmával véglegesen rendezik az 1.2 százalékos balesetbiztosítási járulék fizetésének kérdését.

A munkaügyi minisztérium a munkásbiztosítási törvény módosítását tervezi olyképpen, hogy a módosítások úgy a munkaadók, mint a munkások érdekeit figyelembe vegyék. Beavott forrásból nyert értesüléseink szerint a munkásbiztosítási törvény módosításánál a következő kérdésekre fognak kiterjedni:

Elsősorban bevezetik a munkaképtelenség esetére szóló agkori biztosítást, amely a 65. életév betöltése után a munkás számára nyugdíjat biztosít. A nyugdíj összege akkora lesz, hogy az a nyugdíjazott részére a megélhetést biztosítsa. A nyugdíjat megkapják mindazok a munkások, akik 65. életévüket betöltik és nyugdíjaztatásukat kérik, anélkül, hogy munkaképtelenségüket bármilyen módon igazolniuk kellene.

A jelenlegi munkásbiztosítási törvény módosításának célja ezenkívül, hogy a bizalmat a munkásbiztosítás intézményével szemben növelje. E célból a munkásbiztosítási személyzet kiválogatásánál a legnagyobb körültekintéssel fog-

nak eljárni, hogy a személyzetnek megfelelő képesítése legyen.

A munkaügyi miniszter nagy súlyt helyez arra, hogy a betegségeket megelőző egészségügyi szolgálat kifejlesztessék. E célból az egészségügyi hatóságok és a munkásbiztosítók orvosainak az együttműködését fogja biztosítani a módosító tervezet.

A munkásbiztosító adminisztrációjának egyszerűsítésével a módosító tervezet növelni akarja a munkásbiztosító bevételeit, annál is inkább mivel megállapítást nyert, hogy a jelenlegi bélyegrendszer milliós veszteségeket okozott a munkásbiztosítónak. Ez alkalommal orvosolni fogják azt a régi sérelmet is, hogy a munkásbiztosító az 1.2 százalékos balesetbiztosítási járulékot követeli olyan alkalmazottak fizetése után is, akik semmiféle ellenszolgáltatást ezért a munkásbiztosítótól nem kapnak. Végül komoly megfontolás tárgyát képezi, hogy a betegség első hét napjára járó fizetést ne a munkaadó, hanem a munkásbiztosító fizesse.

nyakába is szoktak ilyen verni. Az a, ni, jól ismeri ő. Na, igen, de hogy került ez ide? Gyerek nem szurhatta bele; nem éri fel. Nagy meg nem játszik az ilyesmivel.

Nézte a szeget a napraforgó héjában. Igen, az, csakugyan, az. Az ilyet, ha beverik a bot nyakába, csak úgy eshetik ki onnan, ha már megreped egy kicsit a bot azon a helyen s így ütnek valami nagyot vele... Ugy ám! Így van, csakugyan!

— Ne mozduljon, kend! — förmedt rá hátul a csendőr, mert Fütőri olyan hirtelen fordult meg, mint a szél.

— Örmester ur!

A csillagos csendőr már ott is állt mellette.

— Itt vagyok Fütőri! Meggondolta kend?... Vall?

Fütőri csak bámult. Nem, ő nem vallani akar. Mit gondol ez a csendőr? Ő egy botot keres most... Egy botot, amivel a kasznárt leültették. Azt a botot, amelyiknek a nyakából a szeg elpattant s belevágódott ide, a napraforgószerűbe.

— Egy bot... egy bot, kellene!... Egy olyan bot, örmester ur!...

— Milyen bot? éledt a csendőr — az, amivel agyonütötték a kasznárt?

— Az! — lelkesedett Fütőri — az! Apró kis rézszegek vannak a nyakába verve.

Félperc alatt ott voltak előtte a már régebben összeszedett botok. A csendőrök jól végezték feladatukat: minden boton, kis cédulán ott volt a neve, hogy kié, mié...

Fütőri izzadt. Tudta, ha megjelheti azt a botot, azonnal lehuha róla a vas. Izgalmában lábával rugta szét a botosomót és... és csakugyan, ott volt előtte: egy hatalmas bűnkös-bot, a nyakába rézszegek verve, körül... de a szegek közül egy hiányzott. Látszott a helye.

— Kié ez a bot? — kérdezte Fütőri — mer evvel csapták agyon a kasznárt.

A csillagos csendőr dühöngött.

Fütőri meg buzgón magyarázott:

— Nézze örmester ur! Amikor ütötték evvel a bottal, a nyakából kipattant egy kis rézszeg, lássa? Itt a helye, ni! Aziránt repedt is e kicsit ennek a botnak a nyaka. A kis rézszeg meg itt áll a napraforgószerűbe furódva... Vegye csak ki, oszt tegye ide, a helyire. Az ám, mert az idevaló, innen esett ki.

A csendőr kivette a kis rézszeget és beleillesztette a bot nyakába, oda ahonnan hiányzott egy. Passzolt.

— Fene furcsa! Ugy van, csakugyan! — ámult a csendőr.

Fütőri nyújtotta a kezét.

— Le a vasat!

.... Amikor félóra múlva elővezették a gulyást, már egészen beakonyodott. A vallatás négy fal között folyt le. Ammi azonban mégis kiszivárgott, hogy egy piros szoknya volt a dologban.

8.

A nagy izgalomban Fütőriről mindenki elfeledkezett.

Reggel a legelőkről bejött egy bojtárgyerek s cédulát hozott a csendőröknek. A gyerek azt is elmondta hogy egy gyönyörű lovon, a kasznár urén, vágatott el a hegy felé. Önala csak addig állt meg, amíg a cédulát leadta.

A csendőr szétbontotta a papirost és elolvasta:

„Akkor este, mikor jószámból jártam Pankotán, nem sikerült ezt a lovat ellopnom... most, hogy maguk odavitték, sikerült, köszönöm, más-szor ne kölcsenek fel, ha alszok az erdőn”.

Kiállítást rendezett a bányási német iparosok és kereskedők egyesülete

Temesváron a kulturpalota földszintjén megnyílt a bányási német iparosok és kereskedők egyesületének kiállítása. A rendezés az utoisó szegig mintaszerűen szép, izléses és műveszi. A rendezőség, élén Götter Hans elnökkel, Dorn Istvánnal, a művészi berendezés irányítójaival, Lambert Ferdinand és Duckhorn Hans fő rendezőkkel, valamint Stürmer Hans iparművésszel, gyönyörű foglalatot adott az egész kiállításnak. A kiállított tárgyak izléses, egy stílusú boxokban vannak elhelyezve, a világítási effektusok kitűnőek, harmónia és egység ömlik el az egész kiállításon.

A nagyteremben vannak a butorkészítők, a divattervezők és textilgyárak készítményei, egészen elsőrangú írógépek, minden dáma irigységét felkeltő selymek és szövetek. A két kisebb teremben elsősorban a folyton fejlődő bányási gépműhelyek áruai tűnnek fel előnyösen. Azonkívül az iparművészeti munkák egész sora tárul a szem elé.

A kiállításon majdnem ötven cég vett részt. Sokkal több jelentkező volt, csupán a helyszűke miatt számos kiállítót már nem lehetett elfogadni.

A nyolc órai munkaidőt pontosan be kell tartani

A temesvári kerületi munkafelügyelőség valamennyi gyári és ipari vállalatához rendeletet küldött, amelynek értelmében azokat kötelezi, hogy a napi nyolcórás munkaidőt pontosan tartásuk be. Amennyiben egyik-másik üzemben szükségessé válik, hogy túlórákban dolgozzanak, ahhoz minden esetben a munkügyi felügyelőség előzetes engedélyét kell megszerezni. Az üzemekben kifüggesztett táblákon fel kell tüntetni a munkaidő kezdetét és befejezését, valamint az ebédidőt is. Azokat az üzemeket, amelyek a törvényes rendelkezéseket nem tartják be, szigorúan megbüntetik.

Uccák javítása címén rendkívüli pótdót nem lehet kivetni

A brassói ítélőtábla a segesvári háztulajdonosok és Segesvár városának perét tárgyalta, mely a múlt évben eszközölt uccajavítási munkálatok nyomán indult. A munkálatok befejezése után ugyanis a város vezetősége az uccák házigazdáira 1000—1500 lei rendkívüli pótdót vetett ki. A brassói tábla helytadott az érdeket háztulajdonosok fellebbezésének és az új közgazgatási törvény 153. §-a értelmében kimondta, hogy a városi lakosság — mely rendes adót fizet — uccajavítás címén rendkívüli pótdó fizetésére nem kötelezhető. Az indoklás azt is megjegyzi, hogy egyedül új utak készítéséhez való hozzájárulásokra kötelezhetők a városok a befolyó utadókbaól viselik.

ROBBANÉKONY ALLAPOT.

Mandulákhoz vendég érkezik, aki csodálkozva kérdi:

— Mi az, mi van a kis Pityukával, hogy ma olyan rosszul viseli magát?

— Hja — mondja Mandula, — ma reggel lenyelt egy patront és nem merjük megozni, mert félünk, hogy felrobban.

Levonható a tiszta nyereségből a 3 százalékos amortizáció a kereskedelmi vállalatok ingatlanai után is

A bucurestii ítélőtábla V. tagozata 11/1938. pénzügyi döntésében kimondja, hogy a kereskedelmi vállalatok nyereségből adómentesen levonható az ingatlanok amortizációjára fordított 3 százalékos tartalékolás. Egyben elutasítja a fiscus azon érvelését, hogy ezen kedvezmény csak ipari vállalatok ingatlanai részére adatott, azzal az indoklással, hogy ebben a tekintetben a törvény nem tesz különbséget kereskedelmi, vagy ipari rendeltetésű ingatlanok között.

A munkakamara nem tarthatja vissza a zsidó iparosok és munkások mester- és munkakönyveit

Válaszolt az aradi munkakamara érdeklődésére a munkaügyi minisztérium

Nagyfontosságú miniszteri rendelkezés érkezett ma a munkaügyi minisztériumból 00927—1938. szám alatt az aradi munkakamarához. Az utóbbi időben vita tárgyát képezte az a kérdés, hogy a munkakamara kiadhatja-e a zsidó vallású iparosoknak a szükséges képesítési iratokat — mester- és munkakönyveket —, tekintettel arra, hogy ezeknek az iparosoknak és munkásoknak állampolgársága tudvalevőleg felülvizsgálat alatt áll, az ipari képesítésről szóló törvény értelmében viszont ilyen képesítési iratokkal csak román állampolgárok rendelkezhetnek. Több munkakamara — így a temesvári is — többek között — arra az állásponton helyezkedett, hogy a zsidó vallású iparosok és munkások képesítési irataikat csak abban az esetben kaphatják meg, ha igazolják, hogy jogerősen elnyerték a román állampolgárságot, vagyis eddigi román állampolgárságukat az illetékes bírói fórumok jóváhagyták.

A kérdés végleges tisztázása és esetleges igazságtalanságok megelőzése érdekében az aradi munkakamara az ügyben kérdést intézett a munkaügyi minisztériumhoz, amelynek válasza október 7-iki keltezéssel ma érkezett meg Aradra. Ebben a minisztérium a következőket közli:

A munkaügyi minisztérium jogügyi osztálya a kérdés megvizsgálása után megállapította, hogy az állampolgárságok felülvizsgálatáról szóló törvény 12. szakasza értelmében azokban az esetekben, amikor a bírói fórumok elrendelik valamely zsidó vallású lakos állampolgárságának megsemmisítését, ezeknek törlése a vonatkozó községi vagy város állampolgársági névsorából haladéktalanul megtörténik már az első fokú bírói ítélet alapján. Mindaddig azonban, amíg ilyen ítélet nem létezik és, amíg az állam-

polgársági névjegyzékből a törlés meg nem történt, a zsidó vallású lakosok változatlanul élvezik állampolgári jogait.

Az állampolgársági felülvizsgálatról szóló törvény 39. szakasza értelmében az állampolgársági felülvizsgálat alatt álló zsidó lakosokat törlik a választói névjegyzékekből. Abban az esetben — fejtli ki a minisztérium válasza —, ha a törvényhozó fel akarta volna függeszteni a zsidó vallású lakosok állampolgársági jogait, nem lett volna szükség az említett 39. szakaszra, mert az állampolgári jogok felfüggesztése automatikusan maga után vonta volna a választói névjegyzékből való törlést és nem kellett volna erről külön intézkedni.

Igy tehát — folytatja a minisztérium válasza — mindaddig, amíg az érdekelt zsidó vallású lakos esetében valamely bíróság nem mondta ki az állampolgárság megsemmisítését, a munkakamara nem utasíthatja el a szakmai képesítő iratok kiadását ennek a zsidó vallású lakos részére. Ennek következtében a minisztérium utasítja a munkakamara vezetőségét annak elrendelésére, hogy adják ki a szakmai képesítő iratokat — munka- és mesterkönyveket — mindazon zsidó vallású lakosok részére, akik az ipartörvényben megszabott feltételeknek megfelelnek és akiknek részére a szakmai képesítő bizottságok egyébként már amúgy is elrendelték a képesítő iratok kiadását. Ezeknek az iratoknak visszatartása tehát csak akkor jogos ha az érdekelt zsidó vallású lakost már törölték a román állampolgárok névjegyzékéből. Mindaddig, amíg ez nem történt meg, a zsidó vallású lakosok teljes jogú állampolgároknak tekintendők.

Elvi jelentőségű döntés:

Felfüggeszthető a megfellebbezett forgalmi adó-bírság behajtására kitűzött árverés

Az iparos- és kereskedőtársadalom széles körét érinti a temesvári törvényszék elvi jelentőségű állásfoglalása, amellyel a forgalmi adó állítólagos kihágása miatti árveréskürrést felfüggesztette.

Közismert tény, hogy a pénzügyi közegek ellenőrzéseik alkalmával sürűn állapítanak meg az 1934. évi április 1-iki törvényre való utalással forgalmiadó (cifra de afacerei) kihágásokat és az egyszerű adó kirovása mellett mingyárt bírságot is vetnek ki. Miután minden kirótt adó — fellebbezésre való tekintet nélkül — végrehajtható, a bírság ellen igénybeveti jogorvoslat azonban általában felfüggeszti a végrehajtást, bonyolult esetek szoktak előállni. A megbírságot iparos vagy kereskedő csak úgy segíthet magán, ha felfolyamodással — kontesztációjával — él, ebben az esetben azonban letétbe kell helyezni a teljes adóösszeget, valamint a bírság tízsázalékát. Ezt a segítségi módot azonban nem mindenki veheti igénybe s ezért az árverés és az ezzel kapcsolatos elkerülhetetlen károsodás következik.

A mostani konkrét eset, amely kiindulópontja lehet egy méltánvosabb jogsegélyrendszernak, a következő: Thury György gyárkultvárcsi kályhakészítőmester műhelyében még május 11-én megjelent Boboceanu adóellenőr és összehasonlította a raktéron lévő kész kályhák számadát a cég által vezetett kereskedelmi könyvekkel. Az adóellenőr tizenegy kályhát nem talált és emiatt — Thury távollétében — kihágási jegyzőkönyvet vett fel ellene s úgy tüntette fel a dologot, mintha a cég a tizenegy kályhát már eladta volna, de az eladást nem vezette be a könyvekbe. Az ellenőr ezen a címen Thury Györgyre 2310 lei adót és 11.550 lei bírságot rótt ki. Amikor Thury értesült a dologról, ste-

tett mingyárt bejelenteni a pénzügyigazgatóságnak, hogy tévedésről van szó. A hiányzó tizenegy kályha nem hiányzik, nem is adta el azokat, hanem ott állanak a padlásán. Kiskorú fia, aki az ellenőr látogatása idején az üzletben volt, nem tudott felvilágosítással szolgálni. Hiába volt azonban a bejelentés: folytatták ellene az eljárást és október 7-ére ki is tűzték az árverést az adó és a bírság 13.860 leit kitevő összegére egyéjéig. Thury ekkor Mihályfalvy Miklós dr. és Pál György dr. ügyvédek útján az árverés felfüggesztését kérte a törvényszéktől, mint fellebbezési fórumtól. A tárgyalást most tartották meg. Mihályfalvy Miklós dr. ügyvéd a bíróságon kifejtette, hogy a törvényszék 26-ik paragrafusának csak biztosítási intézkedést engedélyez s ez a foglalkással már meg is történt. Ezzel szemben nem jogosítja fel a kincstárt árverés tartására is, annál kevésbé, mivel a szabályszerű fellebbezési eljárás még folyamatban van, a tárgyalás csak novemberre van kitűzve s ezenfelül még jövő sem hagyta a minisztérium a kirótt bírságot.

A törvényszék 26-ik paragrafusának értelmezése körül élénk vita keletkezett s végül is a törvényszék helytadott Mihályfalvy dr. érveléseinek és a további végrehajtási lépéseket, illetve az árverést felfüggesztette mindaddigra, amíg a fellebbezést érdemben le nem tárgyalták. Temesvár iparos és kereskedelmi köreiben a törvényszék méltányos állásfoglalása megelégedést keltett.

ELSZÓLAS.

Elszólásairól ismert kedves barátaink mondták: — Nem bolond, hogy mind a két fejével egy lóra üljön.

A különböző számlák és nyugták jogi minősítése

Az érvényben lévő miniszteri utasítások, központi bizottsági döntvények alapján a számlák, nyugták és hasonló iratok speciális eseteit ismertetjük, amelyek a gyakorlatban igen sűrűn fordulnak elő és amelyeknek jogi megkülönböztetése sokszor még a szakember számára is nehéz.

A BEVASÁRLÁSI KÖNYVECSKE

A legtöbb olvasónk a bevásárlási könyvecskéék jogi minősítése felől érdeklődik. Különösen füzérlétekből van elterjedve a könyvecské-rendszer, amely azon alapszik, hogy az állandó vevőktől nem kívánja meg a kereskedő az azonnali és készpénzben való fizetést, hanem ilyen könyvecskéékbe írja be a bevásárolt árukat, amelyeknek ellenértékét bizonyos időszakokban, hetenként, havonként egyenlíti ki a vevő. A bevásárlási könyvecskéke nemcsak a kereskedő számára kényelmes, hanem a vevő számára is, aki legtöbbször nem személyesen vásárol és a háztartási alkalmazottat legjobban éppen az ilyen könyvecskéke alapján ellenőrizheti.

A bevásárlási könyvecskéke jogi minősítése nagyon nehéz. Mert, amikor a vásárolt árukat felsorolja a kereskedő, tulajdonképpen számlát állít ki. Amikor pedig a megtörtént fizetéseket írja be a könyvecskéékbe, akkor nyugtát ad. A gyakorlatban természetesen az lenne a leghelyesebb, ha az ilyen vásárlási könyvecskéket mentesítenék mindenféle illetékek alól, mert hiszen tulajdonképpen nem is számláról van szó, hanem a vásárolt áruk egyszerű nyilvántartásáról, (árúkisérő jegyről) és nem is tulajdonképpen nyugtát ad a kereskedő, amikor a fizetéseket beírja, hanem szintén csak nyilvántartási műveletet végez. A bevásárlási könyvecskéke megilletékeztetése a forgalomban nagy zavart jelent, mert sem a kereskedő, sem a vevő az ilyen detailvásárlásoknál nem bírja el ezt a külön terhet.

A Központi Bélyegügyi Bizottság azonban 339049—1937. számú döntvényében a bevásárlási könyvecskéékre a következő határozatot hozta:

A kereskedők által ügyfeleik részére kiadott könyvecskéékbe (soudic) a vásárolt árukról törten fizetéseket az adós számlája javára való bevezetése kiegyenlítési nyugtának (chitança de descărcare) tekintendő és így a bélyegtvörvény 4. szakaszának 20. paragrafusában értelmében bélyegkötelezettség terhe alá esik.

Más szóval a vásárlási könyvecskéékbe beírt fizetéseket a Comisia Centrală nyugtáknak tekinti és így ezeket szabályszerű nyugtbélyeggel kell ellátni.

Ez a magyarázat, mint említettük, nagyon is ellenkezik a gyakorlati élet követelményeivel. He-lyesnek tartanánk tehát, ha az érdekelt kereskedelmi testületek akciót indítanának és a Comisia Centrale-től a határozat visszavonását kérnék.

Gyakorlati szempontból felhívjuk az érdekelt olvasók figyelmét arra, hogy 99 lei összegig a nyugta bélyeg- és repülőbélyegmentes, ha tehát csak ennyi összeget nyugtáznak esetenként, azután semmiféle bélyeg nem kell leróni.

A SZÁMLAKRA VEZETETT NYUGTA.

Ezzel a kérdéssel legutóbb már teljes részletességgel foglalkoztunk. Tudjuk azt, hogy a számlákra vezetett nyugtázás elvileg bélyegmentes. A bélyegmentesség feltétele azonban az, hogy a nyugtázás ugyanakkor történjen, amikor a számlát kiállították és ez a számlán szereplő összegre vonatkozik. Ez is egyik igen nagy sérelme a kereskedőnek és iparosnak, mert lehetetlenné teszi, hogy a számlákra vezetett későbbi részletfizetéseket is bélyegmentesen eszközölhesse.

Nyugtának tekintendő mindaz, ami valamely pénzösszeg felvételének elismeréséről szól. Azért tartjuk ezt szükségesnek hangsúlyozni, mert sok esetben a számlákra szabálytalanul vezetik rá a fizetési elismerést. Amennyiben csak általánosságban ez a szó szerepel a számlán „achitat”, összeg megjelölése nélkül, akkor természetesen a nyugtázás az egész számlaösszegre vonatkozik.

Nagyon kell vigyázni, hogy ilyen esetben a számla dátumozását ne dátumozzuk későbbi időponttal, mint ahogy a számlát kiállítottuk. Ebben az esetben ugyanis a kincstári közegek ezt a későbbi keletű nyugtázást kifogásolhatják és bélyeghiányt állapíthatnak meg. Vagy ne írjunk tehát semmi dátumot, vagy pedig a számla keltét vezessük a nyugtázásra is.

píthatnak meg. Vagy ne írjunk tehát semmi dátumot, vagy pedig a számla keltét vezessük a nyugtázásra is.

MEGRENDELŐJEGYEK.

A Repülőpénztár 1937 november 14-én kelt 17-es számú határozata szerint a következő okiratok nem bélyegkötelesek:

Megrendelőjegyek, amelyek valamely összeg át-vételére vonatkozó elismerést nem tartalmaznak és nincsen szerződési záradékuk, — amennyiben ezeket számlák követik.

A megrendelőjegyet a megrendelő intézi az eladóhoz. Ez a jogi formája. A gyakorlatban azonban természetesen úgy van, hogy a megrendelőjegyet az eladó megbízottja, utazója, vagy ügynöke adja át a vevőnek, amikor bizonyos áruk megrendelésében megállapodnak. A megrendelő azt aláírja, a megbízott pedig kézbesíti a főnökének, aki a megrendelési jegy alapján elküldi az árukat.

Sokáig vita volt a megrendelőjegy jogi minősége fölött. Mindenekelőtt tudnunk kell azt, hogy minden szerződéshez, megállapodáshoz a két fél meg-egyezése (beleegyezése) szükséges. Amíg ez meg nem történik, addig az egyik fél nyilatkozata csak ajánlatnak tekintendő, amely csak reá nézve kötelező és csak bizonyos ideig.

Ha tehát a vásárló fél a megrendelőjegyet aláírta, még nem jött létre a felek között adás-vételi szerződés, tehát nem lehet követelni sem szerződési, sem számlabélyegyet. Ezt a jogi álláspontot fejezi ki a repülőbélyeg alkalmazása tekintetében a 17—1937. számú határozat. Hivatalos nyelven a megrendelőjegyeket „note de comenziu-nek nevezik. Az ilyenekre nézve tehát most már az említett határozat előírja, hogy csak akkor bélyegmentesek, ha:

1. Nem tartalmaznak bizonyos összeg felvételére vonatkozó megjegyzést. Ez esetben ugyanis már nyugtáról van szó és nyugtbélyegyet kell felragasztani a megrendelőjegyre.

2. Nem tartalmaznak szerződési záradékot, vagyis nem tűnik ki belőlük az, hogy a felek között létrejött a megállapodás. Mert, ha igaz, akkor általában számlabélyeg jár a megrendelőjegyre, esetleg szerződéses bélyeg.

3. Harmadik feltétel pedig az, hogy az ügyletről szabályszerű számlát kell kiállítani. A rendelet nem intézkedik arról az esetről, ha nem jön létre megállapodás és így utólagos számlát sem ad ki az eladó fél. A mi véleményünk azonban az, hogy ilyen esetben egyáltalában nem következik be a bélyeg alkalmazásának kötelezettsége, mert a megrendelőjegy, mint ajánlat is, hatályát veszti.

AZ ALKALMAZOTTAK FIZETÉSI KÖNYVECSKEJE.

Némely vállalat hetenként is elkészíti az alkalmazottak „stat”-jait, vagy külön személyzeti könyvet is vezet. Ezekre nézve a fenti számú határozat a repülőbélyeg szempontjából kimondotta, hogy az ilyen heti stat-ok és személyzeti könyvek lapjai nem bélyegkötelesek. Ez a szabály vonatkozik természetesen a kincstári bélyegekre is.

A bélyegzési kötelezettség azonban, amint tudjuk, fennáll a fizetésekről elkészített havi stat-okra nézve. A havi stat-okat mindenképpen fel kell bélyegezni úgy kincstári, mint repülőbélyegekkel és pedig minden egyes alkalmazottra nézve, akármeny-nyi is a fizetése.

SZÁMLAMÁSOLATOKI PROFORMA. SZÁMLAK.

A fenti határozat kimondja azt is, hogy a számlamásokok általában bélyegmentesek. Ha azonban a számlamásokokat a hatóságokhoz nyújtják be, azokra 2 lei repülőbélyegyet kell felragasztani. Ugyan-ez a helyzet a proforma számláknál, amelyeket bizonyos export vagy import esetén állítanak ki és amelyek csak ellenőrzési célokat szolgálnak.

Ebben a kategóriába tartoznak a különböző, úgy nevezett belkezelési akták, tehát azok az iratok, amelyek csak valamely vállalat belső ügykezelésénél szerepelnek nyilvántartási vagy ellenőrzési célból.

Ilyen okiratoknak tekintendők a belkezelési proforma számlák, a pénztári bonok, a kimutatások és minden más olyan írás, amely csak az illető vállalat belső ellenőrzésére szolgál.

ÁRUKISÉRŐ JEGYEK.

Az árukisérőjegyekre nézve is igen sok vita merült fel, ami természetes is, mert az árukisérő jegy, amelyet hivatalosan „nota de expeditie-nek neveznek nagyon is hasonlatos a számlához. Az árukisérő jegyben ugyanis az elküldött áruk éppen úgy fel vannak sorolva, mint a számlákban.

Nagy különbség van azonban a kétféle irat között jogi jellegük tekintetében. A számlát a kereskedő vagy az iparos a vevőnek szolgáltatja ki és mint ilyen, annak átadási jellege van, vagyis az átadást tanúsítja, tehát a létrejött szerződés bizonyítéka is.

A fentebb említett rendelet ugyancsak a repülőbélyeg szempontjából kimondja, hogy az ilyen árukisérő jegyek, vagy az áru részletezéséről szóló iratok, stb., amelyeknek nincsen átadást, vagy fizetést elismerő jellegük, minthogy nem írták alá azok, akik átvették az árut, nem repülőbélyegkötelesek. Ez a szabály vonatkozik a kincstári bélyegekre is.

A BANKOK IRATAI.

Az 1938 január 16-án kelt repülőbélyegrendelet bizonyos bankügyi iratokra nézve a következőket rendeli:

1. Meghitelezések, fizetési rendelvénnyek és más hasonló iratok, mint amilyenek a behajtási rendelvénnyek, áruk, címletek, szelvények, számlák, stb. értékeire vonatkozóan.

2. Valuta vásárlási, vagy eladási megbízások.

3. Olyan rendelvénnyek, amelyek alapján a bank letétjében lévő címleteket, vagy harmadik személyeknek adjanak ki.

4. Olyan rendelvénnyek, amelyek alapján az elzálogosított, vagy eladott árut a vevőnek szolgáltatásák ki.

5. Olyan rendelvénnyek, amelyek alapján valamely, a bankhoz küldött zálogtárgyat, vagy árut eladhatják.

6. Valamint hasonló más iratok, tehát rendelvénnyek, vagy megbízások, amelyeknek értelmében valamely bank harmadik személlyel, mint a kliens megbízottja ügyletet köthet. Mindezekre az iratokra 2 lei fix repülőbélyeg jár.

7. Eredeti kimutatások és számlák (contók). azok másolatai, számlakivonatok, melyeket bankok, bankárok, vagy hivatalos közvetítők bocsátanak ki. Ezekre is 2 lei repülőbélyeg jár.

8. Kereskedők, vagy kereskedelmi társaságok által kibocsátott folyószámlakivonatok, amelyekre szintén 2 lei repülőbélyeg ragasztandó.

Amint látjuk, a leggyakrabban előforduló kereskedelmi iratok minősítése sokszor nagyon nehéz és így érthető az, ha az iparos sokszor nincs tisztában nemcsak a bélyegzéssel, hanem az irat jogi minősítésével sem.

Ezért ajánlatos, ha minden egyes vitás kérdésben olvasóink hozzánk forduljanak felvilágosításért és mi a lehetőségig pontos válasszal szolgálunk.

Kolozsváron a megszüntették a városi kéményseprő üzemet

Ismét magánkezekbe kerül ez a fontos iparág.

A kéményseprés magán-gyakorlatából kizárt mesterek között levő és egy közigazgatási bírósági ítélet folytán ma különösen időszerű érdekellentéttekkel kapcsolatosan figyelemreméltónak látszik Kolozsvár város vezetésének rendelkezése, amelynek értelmében az ott is felállított városi kéményseprő üzem megszűnik.

Dr. Bornemisa Sebestyén polgármester belátta, hogy az üzem fenntartására nincs semmi szükség, annál kevésbé, mert a legfőbb semmitő, szék elvi határozatában kimondotta, hogy a városok nem monopolizálhatják a kéményseprő ipart és hogy alkotmányellenes Kolozsvár város kéményseprési szabályrendeletének az a szakasza, mely a kéményseprő iparosokat megfosztotta iparuk gyakorlásától. Dr. Bornemisa Sebestyén polgármesternek az az irányelve, hogy szerzett jogokkal rendelkező iparosokat kereseti lehetőségüktől nem szabad megfosztani.

Fapipagyártat létesít a CAM?

Az állami jövedék azzal a tervvel foglalkozik, hogy az országban pipagyártat létesít. Nem annyira a gyár jövedelme lebeg a CAM igazgatóság előtt, hanem inkább az, hogy ezzel emelik a dohányfogyasztást. Egyre kevesebb a pipásember és csökken a forgalom a pipadohányban. Igaz, hogy az emberek a pipa helyett más füstölőnivalóra térnek át, de a CAM tetszés és szép fapipákkal akarja ösztökélni a nempipás közönséget, hogy lépjen a pipások sorába. A pipagyártás azonban csak úgy gazdaságos, ha az országban természetesen annak nyersanyagát. Az Erica-gyökér az a tűzálló fa, amely a legalkalmasabb arra, hogy belőle úgynevezett angol pipákat gyártsanak. Kérdés most már, hogy a romániai éghajlat megengedi-e az Erica termelését? Ezt a gyökeret elsősorban a Pyreneusok déli lejtőjén termelték és Franciaországban 1860-ban készült először agyagpipa helyett fapipa. A divatot a többi európai államok nem szívték átvenni, főleg a megfelelő fa hiánya miatt. Olaszországban csak husz év múlva tűnik fel a fapipa, amelynek igazi hazája Algír. Algírban 1905 óta működik a világ legnagyobb pipagyára, melyhez 450 ezer hold területen termelik az Erica-gyökeret. Az elmúlt évben az algíri gyár 3 és félmillió francia frank értékű pipát gyártott és ezeknek nagyrészt a Keleten helyezte el, ahol főleg az angol gyarmatokon csaknem minden dohányos fapipát használ. Innen van, hogy a fapipa angol-pipa néven került a forgalomba, holott ma is Franciaországban és a francia gyarmatokon készül. A CAM kísérlete az Erica-gyökér terjesztésére merész vállalkozás lenne, mert kérdéses, hogy lesz-e érdeklődés az abból nyert fapipa iránt és a dohányos közönség nem pipálja-e le az új gyártmányt.

— Harminc százalékkal felemelték a külföldi telefonbeszélgetések díját. Bucurestiből jelentik: Az összes államok aranyalapon átszámították a nemzetközi telefonbeszélgetések tarifáját és ennek megfelelően a Román Telefonszolgálat is 30 százalékkal felemelte a külföldi telefonbeszélgetések díját.

ÉRTEKES KÖTVÉNYEK.

Tipp beállít Topphez és átad neki egy csomag kötvényt.

— Légy szíves — mondja, — nézd meg ezeket és mondd meg, hogy mennyit érnek.

Topp, pár pillanatig vizsgálja a kötvényeket, aztán így szól:

— Nagyon értékes papírok. Darabja minimálisan hat hónap

A háztulajdonosok útján fogják ellenőrizni az adózók jövedelmét

A lakó be nem jelentett jövedelme után kirótt adót a házluron hajtják be

Bucurestiből jelentik: C. Procopiu pénzügyminiszteri vezértitkár foglalkozik azzal, hogy miként lehetne a háztulajdonosok útján, házlőről házlóra felkutatni azokat, akik nem vallják be adóköteles jövedelmüket. A házlud köteles lenne bejelenteni lakóinak jövedelmét és annak az volna a szankciója, hogy adóeltitkolás esetén a háztulajdonoson hajtják be az adót, amennyiben

a bevallás körül rosszhiszeműség terhelné.

Az adóbeszedés féle évi statisztikája szerint az adóbehajtás csak Bucurestiben nőtt, míg a vidéken stagnált. Az adóbevétel így is 5 százalékkal haladta meg az előirányzottat. Bucurestiben a havi átlagos adóbevétel másfélmilliárd lett ki.

A pénzügyigazgatóságok részletes kimutatást készítenek a forgalmi adót fizető és forgalmi adó alól mentes cégekről

A pénzügyminiszter elrendelte a forgalmi adó alá eső cégek összeírását, illetőleg felülvizsgálását. Ezzel kapcsolatban 240.306/2/IX./1938 szám alatt a pénzügyminisztérium a pénzügyigazgatóságokhoz a következő körrendeletet intézte:

A nemzeti ipar minden ágának fejlődése következtében az iparcikkek jelentős részét, amelyeket eddig külföldről importáltunk, belföldön állítják elő. Így a forgalmi adó bevétel, amely a múlt években nagyobb volt az importált áruknál, ennél a tételnél csökkent, ezzel szemben ugyanilyen mértékben növekednie kellett volna a belföldi ipari termelésnél, mert az importált készárukat a belföldi fogyasztásban a belföldön előállított készáruk helyettesítették.

Ez a ritmus azonban nem állapítható meg a belföldi termékek fogyasztási adójának növekedésében, ami pedig annak tulajdonítható, hogy hiányzik a kellő ellenőrzés és szorgalom a forgalmi és fényüzési adó megállapítása és behajtása körül, amiért is felhívjuk a pénzügyigazgatók figyelmét a következőkre:

Az 1936. és 1937. évben a forgalmi adóigazgató Eugen Demetrescu és a speciális felügyelők G. Christea és I. Ciolac megállapították a pénzügyigazgatóságok ellenőrzési hatáskörét minden egyes megyében a meglevő iparvállalatok fontosságának megfelelően. Mivel ezt a hatáskört semmiféle irányban nem módosították, felhívjuk a pénzügyigazgatók figyelmét, hogy tegyék meg a szükséges intézkedéseket ezeknek pontos végrehajtására.

— Földgázt vezetnek Bucurestibe és Brassóba. A főváros közönsége évről-évre küzd a tüzfizetési problémával, amely az idén is alaposan felverte az árakat. Ez tette aktuálissá, hogy a hatóságok ismét komolyan foglalkozzanak a földgáz bevezetésével, amely igen olcsó tüzelőanyag lenne és letörné a tüzfizetéseket. Az erdélyi földgáz bevezetése főleg akkor fizetődik ki, ha a gázforrás és a főváros közötti területeken levő városok — elsősorban Brassó — is bekapcsolódnak a hálózathoz. A főváros területén a földgáz elosztása mérsékelt befektetést igényelne, mert még megvannak mindenfelé a légszuszveztékek és ezeken át vezetik a házakba a földgázt. Garantiált volt miniszter tervezetét dolgozott ki, amelyet a nemzetgazdasági minisztériumban egy szakbizottság vizsgál felül.

Iskolai szövetek,

klottok, pellerinek, kötények, harisnyák nagy választékban a legolcsóbb árban GOLDSTEIN LAJOS divetáruházában, Arad, Str. Bratianu 2. (Minoritapalota). Siera-csikkel készpénzáron vásárolhat!

PANASZOS ADAG.

Egy ur dühösen rászól az étteremben a pincérnek:

— Hozza ide a panaszkönyvet.

Mikor az ur elmegy, a pincér megkérdi:

— Tetszett valamit beleírni?

— Nem. Mindössze a bécsi széletet ragasztottam bele.

ARISZTID.

Arisztidnek azt mondja Agenor:

— Gratulálj, kéklek, gyermekem született.

— Októberben? — csodálkozik Arisztid — a te feleséged, kéklek, nem egy pontos asszony.

— Miért nem?

— Azért kéklek mert egy gyereket a kilencedik hónapban szokás világra hozni és nem a tizedikben.

INGYEN harisnyaszem-felszedés!!
Mától kezdve, okt. 22-ig minden általam eladott hibátlan harisnyán egyszer teljesen ingyen szem-felszedést végzek.
BÁRSONY kötött-áruház.

— A BATA-MÜVEK ÚJ TERVEI. A müncheni egyezmény következtében Csehszlovákia tudvaleg olyan vidékeket veszít el, amelyek bányákban és ipari üzemekben gazdagok. Ennek következtében a jövőben Csehszlovákia arra kényszerül, hogy különböző olyan iparcikkeket importáljon, vagy gyártson, melyeket eddig belföldön nem termeltek. Legjelentős szerinti a Bata-cég, amely Csehszlovákia legnagyobb ipari vállalata, a változott helyzetben azzal a tervvel foglalkozik, hogy üzemét lényegesen kibővíti és olyan tárgyak gyártására is berendezkedik, melyeket eddig a régi határvidekeken állítottak elő. Így a Bata-cég kerékpárokat, festékeket, vegyi anyagokat, cernát stb. akar előállítani.

Langbein - Pfannhauser
féle melegen
chrómozó
berendezésünket
üzembe helyeztük.
Vállaljuk
orvosi műszerek
autó-alkatrészek
evőeszközök
butorveretek
bérchrómozását
ARMATURA S. A. R.
ARAD, Piața Arenal 1 sz.

A vasut és posta bevétele jelentős mértékben emelkedett ez év első felében

A gazdasági élet javulásának kétségtelen jele a posta és a vasut forgalmának, illetőleg bevételeinek növekedése. A posta és a vasut bevételeiről ez év első felében most jelentek meg hivatalos kimutatások, amelyek minden vonalon úgy a posta, mint a vasut bevételeinek emelkedéséről számolnak be a múlt év hasonló időszakával szemben.

A posta bevétele ez év első felében 587 millió 29.000 lei volt a múlt év hasonló időszakának 519.723.000 leies bevételeivel szemben. A bevételei tehát 14 százalékos emelkedést mutat.

A postai illetékekből, illetőleg bélyegekből a bevétel ez év első felében 462.544.000 leit tett ki, a múlt év hasonló időszakának 415 millió 90.000 leies bevételeivel szemben. Az emelkedés cca 12 százalék. Hasonló arányú emelkedést mutat a táviródijszám is, amely ez év első felében 91.843.000 leire emelkedett a múlt év hasonló időszakának 82.997.000 leies bevételeivel szemben.

A posta egyéb bevételei a múlt év első felében elért 21.639.000 leiről ez év első felében 32 millió 652.000 leire emelkedtek.

A posta bevételeinek emelkedése annál is inkább figyelemre méltó, mert a postai illetékeket nem emelték és így a forgalom emelkedéséből származik a bevétel növekedése.

A telefonszolgálat bevétele ez év első hat hónapjában 449.563.000 lei volt a múlt év hasonló időszakának 459 millió 84.000 leies bevételeivel szemben, ami cca 2 százalékos csökkenésnek felel meg.

A vasut bevételei is a múlt év első felével szemben ez év első felében emelkedést mutatnak, azonban az emelkedésben szerepe van a vasuti fuvardíjak emelésének. Mint köztudomású, a múlt év áprilisában emelte a CFR a fuvardíjakat 15 százalékkal.

Ez év első felében az utas- és csomagforgalomból a CFR fuvardíjbevétele 1 milliárd 556 millió lei volt, az áruforgalomból elért bevétel pedig 3 milliárd 568 millió leit tett ki. A vasut összes bevétele ez év első felében 5 milliárd 327 millió lei volt. A múlt év hasonló időszakában az utas- és csomagforgalomból a díjbevétel 1 milliárd 321 millió lei, az áruforgalomból pedig 2 milliárd 352 millió volt. A CFR összes bevétele a múlt év első felében 4 milliárd 755 millió leit tett ki, vagyis ez évben 568 millió leijel növekedett a bevétel, ami több, mint 10 százalékos emelkedésnek felel meg. Figyelembe véve a múlt év áprilisában életbe léptetett fuvardíjemeléseket, megállapíthatjuk, hogy a CFR forgalma ez év első felében nem csökkent a múlt év hasonló időszakával szemben, sőt kisebb arányú emelkedést is mutat.

A CFR áruforgalma az év első 6 hónapjában 2 milliárd 559 millió tonna-kiló méter, utasforgalma pedig 1 milliárd 923 millió utas-kiló méter volt.

A táblaüvegkartell megegyezett a tordai üvegyárral.

Ismeretes, hogy a tordai üvegyár még a múlt évben berendezkedett táblaüveg gyártására is. A gyár új osztálya ezidén megkezdte a termelést és jelentős megrendeléseket is kapott, mert az árai olcsóbbak voltak, mint a kartellben dolgozó többi gyárak árai. Minden jel arra mutatott, hogy a belföldi táblaüvegpiacra ugyanolyan kiméletlen árharc következik, mint amilyen a fuvott és sajtot üvegáru piacon már évek óta folyik. A kartell azonban ezt meg akarta akadályozni és egyezségi tárgyalásokat kezdett a tordai üvegyárral, hogy állítsa le a táblaüvegpiacát. Amint értesülünk, ezek a tárgyalások megegyezéssel fejeződtek be, amelyeknek alapján a kartell 15 millió leit fizetett a tordai üvegyárnak az alig 4 millió lejjes befektetéssel létesített táblaüveggyártás leállításáért, azonkívül ugyancsak 15 millióért megvette a tordai üvegyár által már gyártott táblaüvegkészletet is, amely pedig részben meg volt rendelve. A megegyezés következtében a vevők ezeket az eladott táblaüvegárukat már csak kartell árban fogják átvethetni.

A mesterkönyv hiánya miatt megbírságoztak egy temesmegyei borbélyt

A törvényszék a munkakamarától kér felvilágosítást a mesterkönyv késedelmes kiszolgáltatása miatt

Már több ízben beszámoltunk arról a különös helyzetről, amely a régi iparigazolványok bevonása folytán keletkezett. Az érvénytelenített iparigazolványokat a munkakamara már két évvel ezelőtt bevonta, de az új mesterkönyvek kiszolgáltatására csak most kerül sor, de egyelőre még csak igen kevés iparos tudott a mesterkönyv birtokába jutni.

Knebel Pál ghirodai borbélymester is benyújtotta annak idején iparigazolványát és összes iratait, amelyekről mindössze egy elismervényt kapott. Ez év tavaszán a ghirodai községi hatóságok ellenőrző látogatásokat tettek az iparosoknál és többek között Knebeltől is az iparigazolvány, illetve a mesterkönyv bemutatását kérték. Knebel közölte, hogy régi iparigazolványát beadta a munkakamarának, a mesterkönyvet viszont még nem kapta meg, mindössze az iktatási szám van birtokában. A községi hatóságok ekkor megállapították, hogy Knebel minden iparhatósági engedély nélkül üzi

mesterségét és erről kihágási jegyzőkönyvet készítettek.

A jegyzőkönyv a munkabírószághoz került, amely 1000 lei pénzbírsággal sújtotta a borbélymestert, aki a törvényszékhez jelentett be felbontást. A megtartott tárgyaláson Knebel képviselőjében Mihályfalvy Miklós dr. ügyvéd a bírság megsemmisítését kérte és arra hivatkozott, hogy a mesterkönyv hiánya miatt kizárólag a munkakamarát terheli felelősség, mert nem intézkedett idejében a mesterkönyvek kiosztásáról. A törvényszék Vitianu-tanácsa elrendelte, hogy a munkakamarától hivatalból szerezze be a szükséges felvilágosításokat a mesterkönyvek késedelmes kiosztására vonatkozóan és ezért a tárgyalás folytatását november 15-re halasztotta. A bíróságoknál egyébként több hasonló bírság ügye van folyamatban és most már a munkakamarát, nem pedig az iparosokat terheli a felelősség a mesterkönyvek késedelmes kiosztása miatt.

A bélyegtörvény szempontjából felülvizsgálatra kerülnek a kereskedelmi ügyletek

A pénzügyminisztérium feltevése szerint, — mint jelentettük — a kereskedelmi életben rengeteg ügyletkötés, tranzakció történik, amelyek a pénzügyi hatóságok előtt rejtve maradnak. Különösen a követelések engedményezése, átruházása, továbbá bizományba adott áruk tárgyában észlelt illetékeltilkosásokat. Szükséges nek látták a pénzügyminisztériumban, hogy a bélyegtörvény alkalmazásának, ellenőrzési módszereit dolgozzák ki. Az ellenőrzés akként történik, hogy a vállalat mérlegéből kiindulva vizsgálják felül az egyes főkönyvi számlákat,

abból a szempontból, hogy a bélyegtörvény rendelkezéseinek eleget tettek. Evégből elrendelik, hogy a pénzügyigazgatóságok ellenőrző közegei ellenőrzési lapokat készítsenek és arra jegyzik fel a megállapított ügyleteket. Ezek után ellenőrzik a bélyeg- és jogügyi osztályon az illetéklérővását. Ezzel a rendelkezéssel függ össze a pénzügyminisztérium másik rendelete, amely intézkedik arról, hogy a pénzügyigazgatóságok szakképzett tisztviselőikkel képviseltesék magukat az illetékbírságok fellebbezési tárgyalásain a törvényszék előtt.

Hatvan százalékkal termelnek többet, mint 1913-ban

A német konjunkturkutató egyesület legutóbbi közléstét megállapítja, hogy 1937-ben a világ termelési rekordot ért el. Hét százalékkal termeltek többet — ipari és mezőgazdasági cikkekkel együtt — mint 1936-ban. A konjunktúra időszak utolsó esztendőjének 1929. évet tekintik és ez évnél a termelést az 1937-es év, 14 százalékkal növelte. A dekonjunktúra kritikus esztendők 1930—1932 voltak és az utolsó 1932 évben a termelés teljesen lecsökkentett mennyiséget mutat. Ezzel az esztendővel szemben 1937-ben 43 százalékkal termeltek többet. Az utolsó békeévhez, tehát 1913-hoz viszonyítva, az emelkedés 58 százalékos tesz ki. Tehát az utolsó negyedszázadban egy évben sem termeltek annyit, mint 1937-ben! Még nagyobb az emelkedés, ha a termelt cikkek arányát vesszük figyelembe, mert míg a múlt évi ipari és mezőgazdasági termelés értéke 600 milliárd márkát tesz ki, addig 1913-ban a világ mindössze 375 milliárd aranyárka értékű termelt.

A számokban mutatkozó eredmény kevésbé kedvező, ha arra gondolunk, hogy a termelés hirtelen emelkedése a nagyarányú hadikészülődéseknek tudható be. Sokkal többet fektettek be hadfelszerelési cikkekbe, mint amennyi az emelkedés és ha a konjunktúra számokat tisztán a fogyasztási cikkekre állítják össze, akkor a termelés fokozódására korántsem áll elő kedvező eredmény.

A termelt árucikkek megoszlása az, hogy a mezőgazdasági cikkek 35 százalékos, ipari cikkek 65 százalékos termeltek. Az utóbbihoz számíthatnak a bányatermékek is. Az agráráruk minden hullámzása dacára is alig mutat emelkedést az 1913 értékkel szemben és így a termelés növekedésének nagyobb aránya az ipari cikkek túlerőre áll elő. Ugyanakkor észlelhető, hogy az egyes államokon belül az ipari cikkek mennyiségének emelkedése óriási eltérést mutat az 1913 évi eredménnyel szemben. Főleg áll ez Európára, ahol az utolsó husz esztendőben az egyes államok gazdasági karaktere teljesen átváltozott és az autarchikus gazdaság folytán, minden állam azon van, hogy szükségletén túl termeljen. Ez a törekvés és az improduktív befektetéseknek nagy tömege, a hadi cikkeknek termelésének nagy mennyisége jellegzetes vonást kölcsönzött 1937 gazdasági esztendőjének.

A mérnöki kollégiumba való beiratkozás

A közmunka- és közlekedésiügyi minisztérium újból felhívja az országban levő összes mérnökök figyelmét arra, hogy a mérnöki kollégium megszervezéséről szóló törvény rendelkezései szerint, 1938. november 1-éig beiratkozva és szekciók szerint beosztva kell lenniük. A beosztással járó munkálatok pedig nem készülhetnek el addig, ha a mérnökök nem igyekeznek idejében benyújtani erre vonatkozó kérvényeiket, hanem a határidő lejártáig várnak. A tagozatok közgyűlései már f. évi december elején összehívandók lévén, csak azon tagokkal fognak összehívni, akik a törvényes határidőben beiratkoztak.

A 0.5 százalékos vámtaxa felemelése.

Vámtarifánk a tulajdonképpeni vámdíjakon felül, a dunai és tengeri kikötőkön át importált és exportált áruk után még egy 0.5 százalékos taxát ír elő, az áruk értékének alapulvétele mellett. Ezen taxa a 222. számú Monitor Officialban közzétett rendelettel törvénnyel felmentetett és pedig: az exportált áruk után — 1 százalékra és az importált áruk után — 1.75 százalékra. A felemelt taxa 1938. szeptember 24-től kezdődően lépett érvénybe és nem — mint eddig — csak a dunai és tengeri kikötőkön keresztül importált és exportált áruk után fogják aszedni, hanem a szárazföldi vámokon keresztül menők után is.

A 250 leies érmék bevonása.

A pénzügyminisztérium, a pénzügyigazgatóságokhoz 277.215. szám alatt intézett rendeletével meghagyta a 250 leies érméknek — 1938. december 31-ig leendő forgalomból való bevonását. E célból a kérdéses érmék mindenekelőtt bármily összegben adóban elfogadtatnak, azután pedig más, forgalomban levő érmékkel (100, 50 leies, stb.) kicseréltetnek.

Az iparosok tea-estje Szatmáron.

A szatmári iparos társadalom a jótékony-ság jegyében megmozdulást tervez október 30-ára, amikor is a Csizmadia Társulat főtéri székházában tea-estélyt rendez, hogy annak jövedelmével gyarapítsa az elaggott iparosok aggménháza fenntartási tőkéjét. Ebben az évben az első megmozdulása e nagymultu iparos társadalomnak és éppen ezért a város egyetemes lakos-sága nagy érdeklődéssel tekint a jótékony-sági mozgalom elé. Az estély sikerén száz tagu hölgy-bizottság fáradozik.

ORVOSI TARIFA

Az orvos megvizsgálja Cinegét, aki a vizsgálat után száz lelt ad át az orvosnak.

— Az én honoráriumom háromszáz lei, — mondja dühösen az orvos.

Cinege a legnagyobb udvariassággal elküldi magát:

— Bocsnatott kérek, doktor ur, de én úgy tudtam, hogy kétszáz.

Kik jogosítottak repülőbéllyegeket ellenőrzésére?

A nemzeti repülőalap igazgatósága 58.182 —1938. számú rendeletével megállapította, hogy kik azok, akiknek joguk van a repülőbéllyegeket ellenőrzésére? — Kétféle ilyen megbízás van. Az első kategóriában azok tartoznak, akik hivataluknál fogva minden külön meghatalmazás nélkül jogosítottak és kötelesek az ellenőrzést teljesíteni. A második csoportba pedig azok tartoznak, akik külön meghatalmazást kapnak erre a feladatra. Hivataluknál fogva ellenőrzést teljesítenek a következők: a légügy- és tengerészeti ügyi minisztérium, a pénzügyi- és váminspektorok, a pénzügyigazgatók, a vámfőnökök, az alinspektorok, az ellenőrök, a pénzügyi ellenőr főnökök, a Nemzeti Repülőpénztár végrehajtóbizottságának tagjai, igazgatói és aligazgatói. Ezenkívül néhány névszerint megjelölt speciális inspektor ellenőr és hivatalfőnök külön felhatalmazást kapott az ellenőrzés teljesítésére. Az ellenőrök kötelessége a fél kívánságára a megbízást felmutatni. A megbízás carnet alakú és két bekötött lapból áll. A boríték elsőoldalán az ország címere és ez a cím látható „Casa Fondului Național al Aviației”, valamint az e szó: „Delegatie”. Ezen az oldalon tintával be van vezetve az igazolvány száma és kelte és a kiküldött teljes neve. A boríték második oldalához van erősítve pecséttel a kiküldött arcképe, annak aláírásával. A lap első oldala ugyanaz, mint a borítéké. A második és 3. oldalon a kiküldetés neme van feltüntetve, az igazgató eredeti aláírásával és pecsétjével. A 4. oldal üres. A boríték 3. oldalán a belügyminisztérium felirata van és ezután következik a felhívás a karhatalmi parancsnokságok az esetleges karhatalmi támogatás teljesítésére. A boríték 4.ik, utolsó oldalán van maga a megbízás, a repülőalap igazgatójával és aligazgatójával aláírva. Ezen az oldalon még egy felhívás olvasható, amelyben a vállalatok vezetőit kéri fel a Repülőpénztár arra, hogy minden alkalommal kérje az ellenőröktől az igazolvány felmutatását. Ha ilyen igazolvány nincs az ellenőrök birtokában, vagy abból az tűnik ki, hogy a kiküldött nem jogosult az ellenőrzés teljesítésére, vagy pedig az igazolvány hamisnak látszik, ebben az esetben azonnal értesíteni kell a rendőrhatalóságot.

— Szabaddá tették a katonaság által lefoglalt vászonanyag nagyrészét. A nemzetvédelmi miniszter rendelkezése szerint mindazon textil-árak, amelyek a szeptember 15-iki minisztertanácsi napló szerint a katonaság által felleltározott, szabadon eladható. Kivételt képeznek azok az anyagok, amelyek megfelelnek a katonai szállítási szabályokban említett áruk minőségének.

Emelkedett a talpbőr ára, enyhén drágult a felsőbőr

A cipésziparosokat az a váratlan meglepetés érte, hogy rövid időközökben három ízben emelték a bőrárakat. A helyzet a bőrfronton az, hogy amíg hat héttel ezelőtt a nehéz bőr ára kilogrammonként 230—240 lei között mozgott, addig ma a talpbőr 260—280 leire emelkedett. A felsőbőrben az áremelkedés mindössze 5 százalékos. A nagy bőrlerakatok szerint a bőrgyárak termelésük 80 százalékát az állami megrendelés

sek kielégítésére fordítják, míg a fennmaradó 20 százalék kerül csupán a piacra. A kereslet sokkal nagyobb, mint a kínálat s valószínű, hogy az árak emelkedését ez okozza. Ezzel szemben a bőrgyárak képviselői arra hivatkoznak, hogy a bőrárakat azért emelték, mert a hentesek és mészárosok a nyersbőr kilogramját 38 leiről 50, sőt 60 leire emelték fel.

Táblai döntés szerint

Közigazgatási szervek közterhek fizetése alól senkit sem menthetnek fel

A kolozsvári közigazgatási tábla rendkívül fontos elvi jelentőségű határozatot hozott. Románia egyik legnagyobb fémipari üzemének, a brassói „Metron”-gyárnak községi illetékektől való mentesítésének ügye került tárgyalás alá. A közigazgatási tábla elvi jelentőségű határozatában kimondotta, hogy a gyárnak községi illetékektől való felmentéshez nincs joga.

Annakidején, amikor nemzetvédelmi szempontok miatt elhatározták, hogy az ország nehéziparát Brassóban összpontosítják, az ország különböző vidékein, főleg pedig a határvidéken levő gyárak arra kérték Brassó város tanácsát, hogy bizonyos időre mentesítsék a községi illetékek fizetése alól, hogy ezzel megtakarítsák az áthelyezésnél felmerülő költségeket. Ezek közé a gyárak közé tartozott a „Prima Fabrica Metalurgica Romana”, röviden „Metron”, az országnak most már egyik legnagyobb fémipari üze me is. Brassó város tanácsához intézett kérésében indokul még azt is felhozta, hogy a gyár nemzetvédelmi célokra szükséges cikkeket is állít elő.

1936. február 26-án aztán Brassó város időközi bizottsága a minisztertanács felhatalmazása alapján háromévi időtartamra mentesítette az üzem az összes községi illetékek fizetése alól s négy hónap múlva: június 23-án ezt a háromévi kedvezményt még tíz évvel meghosszabbította úgy, hogy a gyár 13 év kedvezményrel rendelkezett. Ez év március havában kinevezett polgármester került Brassó város élére, aki a város jövedelmének szaporítása szempontjából elhatározta, hogy az előzőekkel felruházott gyáraktól a községi illetékek fizetésének kedvezményét megvonja. Miután pedig a közigazga-

Meg kell indokolni a felmondásokat.

A kolozsvári munkakamara az érdekelt tudomására hozza, hogy a hivatalos lap 1938. évi augusztus 4-iki számában tették közzé az 1929. évi április 5-iki munkaszerződésekről szóló törvény módosítását. A módosítás értelmében úgy a munkások, mint a magántisztviselők felmondása írásban kell megtörténjen és a felmondást indokolni kell. A munkakamara felhívja úgy az alkalmazottakat, mint a főnökök figyelmét a törvénynek ezen rendelkezéseire, hogy elkerülhető legyenek a vitás esetek.

FLEGMATIKUS ELADÓ

Melék egy virágos kert kapujában áll. Arra jön egy ur, a kezében nyom husz lelt és megkérdi:

— Szabad egy pár rózsát letépni?

— Tessék.

Az ur letép egy pár rózsát és megkérdi:

— Szabad még ezt a sárgát is letépni?

— Felőlem a legnagyobb nyugalommal — mondja Melék, — a kert nem az enyém.

tási táblánál támadta meg az 1936-ban működő időközi bizottságnak határozatát, mellyel a Brassóban letelepedett gyárakat a községi illetékek fizetése alól felmentette.

Az „Astra”-vagongyárnak adott kedvezményt támadta meg legelőbb a kolozsvári közigazgatási táblánál, de ebben nem volt szerencséje, mert a gyár a megtartott tárgyaláson igazolta, hogy a községi illetékek kedvezményét erre a célra hozott törvénnyel szerezte meg, így a brassói delegált polgármester panaszát a közigazgatási tábla elutasította.

Ezután került sor a „Metron” elleni panasz tárgyalására. Ebben az ügyben a közigazgatási tábla több tárgyalást tartott s a tárgyalások rendjén a gyár igazolta is, hogy nemzetvédelmi cikkeket állít elő. A tábla az új alkotmánytörvény alapján, ennek ellenére is helyt adott a polgármester panaszának s az interimár bizottság határozatát, mellyel a gyárat 13 évi időtartamra a községi illetékek fizetése alól mentesítette, megsemmisítette.

Szerkesztői üzenetek

M. G. ARAD. Sajnálattal hozzuk szíves tudomására, hogy a segessvári iparosgyűlés ügyében írt és szerkesztőségünknek átadott cikkét nem közölhetjük. Azok a célkitűzések ugyanis, amelyek a segessvári iparosgyűlés tárgysorozatán szerepeltek, a hivatalos lap legújabb számában megjelent céhtörvény intézkedései folytán elvesztették realitási alapjukat. Az iparosmozgalom az új törvény intézkedései szerint csak az egyes tartományok területén működő szindikátusoknak szövetségekké szervezése után fejthet ki tevékenységet, míg országos viszonylatban csak Bucureşti székhellyel és megfelelő kormányellenőrzés mellett működhetik országos iparos-szövetség. A Galaţi—Oradea által kezdeményezett iparosmozgalom is a fentiek szerinti átalakulásnak tartozik alávetni magát, ha a jövőben működni akar.

A most megjelent új törvény előírásai bőségesen igazolják, hogy lapunk szerkesztősége, tudatában annak, hogy a céhtörvény előkészület alatt áll, miért nem helyeselte a segessvári iparosgyűlés összehívását és miért tartotta szükségtelennek és céltalannak, hogy a nehezen és gondok között élő iparosság a gyűlés összehívása érdekében időt és pénzt áldozzon. Lapunk szerkesztőségét, mint a múltban mindig, ezúttal is a jószándék vezérelte és mint már azt évek óta tesszük, az iparosság érdekében tartunk ki az elkövetkezendő időkben is a régi program, ipari szindikátusok alakításának propagandája mellett. Ne fecserélje az iparosság pénzét, idejét, mozgalmi erejét, — bármilyen hangzatosak is a jelszavak — nagygyűlések összehívására. Beszédet hallottunk újabb nagygyűlések összehívása nélkül is az utóbbi két évtized folyamán eleget. Itt a legfőbb ideje, hogy végre már tettekre is sor kerüljön. Szervezkedjék Erdély és a Bánság minden városának, községének, megyéjének, kormányzóságának iparossága szakmák szerinti szindikátusokba. Tanuljon és tanítson ezekben az intézményekben aldozat-készséget, fegyelmelzetséget, összetartást. Bőségesen ráérünk az országos mozgalomra akkor a mikor már itt tartunk.

(n).

WANDERER kerékpárok, ILO kerékpármotorok,
KAPSCH rádiók olcsó részletfizetésre is!
Technica Universalis A. MÁTYÁS, ARAD főpostával szemben

Az italmérési engedélyek meghosszabbítása

Irta: BANYAI ERNŐ

Jóleső elégtétellel olvastuk a pénzügyminisztérium rendelkezését, amellyel egyfelől jövő április elsejéig meghosszabbította a falusi italmérések jelenlegi tulajdonosainak engedélyeit, más felől pedig bizonytalan időre elhalasztotta azoknak az italméréseknek az éreljéteit, amelyek még nem kerültek kalapács alá. Ez a rendelkezés nemcsak azért keltett jóleső megnyugvást, mert több ezer család megélhetése felől, legalább is átmenetileg, elvonult a végveszély, hanem azért is, mert azt mutatja, hogy az új rendszerben a szűk keretek között mozgó és csak egy irányba néző bürokrácia helyét a józan, körültekintő és tárgyilagos mérlegelés foglalta el.

Nem tagadjuk, hogy amikor az utóbbi időben foglalkoztunk a falusi italmérők jörsával, ezeknek a többnyire magatehetetlen, tájékozatlan és nehezen küzdő embereknek a sorsa nem sok megnyugtatót jelentett számunkra. A multbeli tapasztalatok alapján majdnem mindenki biztosra vette, hogy a pénzügyminisztérium rendelkezése keresztül fog gázolni a kisegisztenciák ezrein egy olyan elméleti igazság kedvéért, amelyről előre megjövendölhetünk, hogy a gyakorlatban így, ezzel a módszerrel, semmiképpen sem lesz megvalósítható. A hozánk beérkezett levelek tömege igazolta is feltevéseinket és egyben alátámasztotta azt a jóslatunkat, hogy ha már a kincstár változtatni akar a falusi és városi italmérések tulajdonosainak jelenlegi összetételén, ne fossza meg az egész életük munkájának és befektetéseinek eredményétől, a mindennapi kenyértől a mostani haszonélvezőket, hanem várja be, amíg elhalálozás után, vagy más révén megüresednek az italmérések. Mint ahogy a gyógyszerári engedélyekkel történt. Rendben van, ne legyünk örökölheto jogok, de a már szerzett és évek óta gyakorolt jogokat tartsa tiszteltben az állam, mert csak így erősíthető meg a bizalom és tisztelet az állam jogai iránt is.

Kétségtelen, hogy a gyakorlat igazolta álláspontunkat, amely az érdekelt italmérők álláspontja is volt. Amikor befutottak a megyék szerint megtartott árlejtések eredményei, nyilvánvaló lett, hogy másképpen festenek a hivatalos elgondolások a földasztalnál és másképpen ütnek ki az életben. Emlékszünk például, hogy Szatmármegyében az árlejtésre kiirt hatszáz és néhány italmérés közül alig kétszáz és néhányra akadt ajánlattevő, míg a többire senki sem pályázott. Nem pályázott azért, mert a pályázaton való részvételt annyi és olyan nehezen teljesíthető feltételhez kötötték, hogy azoknak ritka esetben ha eleget tud tenni valaki. És a nyelvvizsga még nem is a legnehezebb feltétel, mert a falusi italmérők kivétel nélkül ismerik többé-kevésbé az állam nyelvét, még ott is, ahol a lakossággal a maguk anyanyelvén is meg tudják érteni magukat. Sokan azért nem jelentkezték az árlejtéseken, mert az a hír járta, hogy bizonyos pályázók amugysem kaphatják meg az italmérési jogot. Mások viszont azért nem vettek részt a pályázaton, mert az új italmérési rendszer nem nyújtotta nekik azt a biztonságot, a mely nélkül komoly ember nem is fog vállalkozni, ha nem tudja, hogy az üzletet addig folytathatja, amíg a befektetett pénze és energiája, munkája és üzleti képessége nem hozza meg a megfelelő ellenértéket.

Az árlejtések eredményei még egyebet is jelentettek azonban. Azt jelentették, hogy október elsejétől a kincstár elveszti viszonylatodóinak több mint a felét. És még hozzá az üzleti szempontból legmegbízhatóbb vevőket, akik évtizedeken át beváltak és jó, derék, becsületes, dolgozó üzletfeleknek bizonyultak, akikre a kincstár biztossággal számíthatott. A mai idők viszont nem olyanok, amelyekben a kincstár megengedheti magának azt a fényűzést, hogy egyik legbiztosabb és igen jelentős bevételének több mint a felét elveszítse. Most, amikor a hadsereg felszerelése, az utak rendbehozatala, különböző népjóléti és társadalmi intézmények létesítése fokozott pénzügyi kötelezettségeket ró az államra, nemcsak hogy nem szabad biztos bevételeket feláldozni, hanem fokozni kellene ezeket a bevételeket, még pedig elsősorban a bevételi forrást szolgáltató rétegek biztonságának és jogvagyorlásának megerősítésével. A szeszipar tekintetében a kincstár már meg is tette a kezdő lépéseket ezen a téren és szakítva a régi politika választási jelszövegével, remény van arra, hogy ez a mezőgazdasági szempontból először.

Változatlanul érvényben marad a város kéményseprési joga egész Arad területén

Arad városában az utóbbi napokban értelmezési zavarra adott alkalmat a Felsőbb Közigazgatási Bíróságnak a városi kéményseprési szabályrendelettel kapcsolatos ítélete, amely ugyanis kimondja, hogy a szabályrendelet 28. azaz az utolsó szakaszát törölni kell, tekintve, hogy az az alkotmány szellemével ellentétes. A kérdéses 28. szakasz a szabályrendeletnek az egész városra kiterjedő érvényét írja elő, arra hivatkozva, hogy az 1874-es ipartörvényben biztosított jogokat törvényesen hatályon kívül helyezték, tehát a reál-jogok alapján működő kéményseprő mestereknek, vagy ezek hozzátartozóinak (örökösének) be kell működésükkel szüntetniök. Ez meg is történt. A közigazgatási bíróságok a belügyminisztériummal együtt még annak idején — az érdekeltek fellebbezésének elutasításával — jóváhagyta a kéményseprési szabályrendeletet, de amikor az életbe léptetésre vonatkozó városi határozat megjelent, egy kéményseprő és több reál-jogon igénylő örökös újabb fellebbezéssel kísérelte, hogy megfosztják a városi határozat jogait. Erre vonatkozólag érdekesnek tartjuk ideiktatni Nedeacu Nicolae dr. városi ügyész ájékoztató nyilatkozatát:

csorbitja, minthogy a kérdéses szakasz tulajdonképpen a város kéményseprési jogának kizárólagosságát jelentette, amely ilyenformán megszűnik. Eltekintve attól, hogy a döntés felfolyamodás alatt áll, a helyzet gyakorlatilag nem így fest, mert a 28. szakasz megsemmisítése csak elvi jelentőségű lehet, s a város, valamint a közönség viszonyára nem vonatkoztathat ki, mert az előző szakaszok is elegendőek a város, egész Aradra kiterjedő kéményseprési jogának biztosítására. Erre vonatkozólag érdekesnek tartjuk ideiktatni Nedeacu Nicolae dr. városi ügyész ájékoztató nyilatkozatát:

— A Felsőbb Közigazgatási Bíróság valóban hatályon kívül helyezte a kéményseprési szabályrendelet 28. szakaszát, de jóváhagyta a szabályrendelet 1—27-ig terjedő szakaszokban foglalt rendelkezéseket, már pedig ezeknek a rendelkezéseknek értelmében a városnak joga van kéményseprési szolgáltatást fenntartani, vagy saját kezelésében, vagy bérletbeadás után. Minthogy a város ezt a szolgáltatást 1938. ápr. 1-én felállította és az működik, ilyenformán a szabályrendelet ellen vétők kötelezettségét el és a közönség, ha másként is kifizeti a kéményseprési díjat, kétszeres költségbe sodródik, mert a város a közigazgatási törvény 194. szakasza értelmében kötelező erővel működő kéményseprési ügyosztálya révén a díjakat feltétlenül behajtja.

300 millió a Banca Aurifere alaptőkéje

Az új banktól a belföldi bányáipar fellendítése várható. — Nagy kedvezményeket és anyagi támogatást kap a most létesült pénztintézet.

A nemzetgazdasági minisztérium kezdeményezésére új bankvállalkozás keletkezett Banca Intreprinderilor Aurifere si Miniere cég alatt, amely hasonló nevű nemzeti intézet átalakulása folytán jött létre. Ezt az intézetet 1937. tavaszán létesítették, de csak a mult év végén kezdte meg működését. Az intézet alaptőkéjének jórészt a Banca Nationala adta, a mely a létesítést kezdeményezte. A jegybank aranytartalékának emelése szükségessé tette a román bányák hathatós kihasználását. Az első perctől kezdve az intézet tényleg jelentékeny támogatást adott az aranytermelőknél és ezeknek sorában a kis bányatulajdonosoknak, akik a szükséges tőkét nélkülözték. A vonatkozó törvény 1937. április 5-én jelent meg és 1937. július 8-án tettették közzé a Monitorul Oficialban az alapítási felhívás. Tehát alig egy éve, hogy az intézet működött és máris 270 millió leit helyezett ki az aranykivonó vállalatoknak és ezek sorában a nyugati bányák kisebb termelőinek. A pénzügyi körök, az intézet lehetővé tette a karbidnak és higanynak a legolcsóbb áron való beszerzését és így más uton is segítségére volt a bányáiparnak.

Ez az eredmény indította a nemzetgazdasági minisztériumot arra, hogy a meglevő intézménynek kereteit és tevékenységét nemcsak az ércbányászatra, hanem más ágakra is kiterjessze. Így jött létre a Banca Intreprinderilor Aurifere si Miniere. Az ezt létesítő rendelettervénv megállapította a bank tevékenységi körét, amelyek közé tartozik minden bankügylet és az, hogy tőkével vegyen részt a kitermelésben. Az olcsó hitelnyújtás elérése végett, maga a rendelettervénv maximálja a szedhető kamatot, amely nem lehet több, mint a jegybank kamatlábát 2 százalékkal meghaladó kamat. Az új vállalat részvénytársaság formájában alakult, 300 millió lei alaptőkével, 600 ezer drb. 500 lei névértékű részvényt került jegyzésre, amelyeknek többsége az állam és a Banca Nationala tulajdonában van.

gu fontosságu inarág lassanként ki fogja heverni a mult csapásait és ismét azt a helyet fogja megkapni, amely egy agrárállamban megilleti és amely a kincstár szempontjainak is sokkal jobban megfelel, mint az, ha az országban, a falvakban sokkal több alkoholt fogyasztanak, mint valaha, csak ennen adót nem fizetnek érte.

A pénzügyminisztérium, ugyálszik, felismerte ennek a megállapításnak a helyességét és az italmérések dolgában is ugyanazt az utat választotta, amelyet a szeszipar tekintetében készült felavatni. És igen helyesen, mert hiszen az italmérések zavartalan működése nélkül a szeszipar szanálása el sem képzelhető.

lajdonában van. Kibocsáthat a bank kötelezővényeket alaptőkéjének és tartalékainak tiszterese erejéig, valamint bemutatóra szóló pénztárjegyeket. A kihitelezéseket a bank reális garanciák mellett eszközöli. Igazgatósági tagjainak száma 11 és ezek közül hatot részvényesek választanak és rajtuk kívül részt vesz az igazgatóságban a pénzügyminisztérium, a nemzetgazdasági minisztérium, a Banca Nationala, a RIMMA egy-egy delegáltja, valamint egy nemzetgazdasági tanszaki egyetemi tanár. Az igazgatóságot 4 évre választják. A tiszta nyereség a következőképpen oszlik meg: 15 százalék tartalék alap javára, 40 százalék osztalék, 5 százalék tantieme, 5 százalék a bank személyzetéé, míg a megmaradt rész geológiai kutatások és újabb kitermelések finanszírozására fordítatik.

A bank célja az alapszabályok szerint bármely bányáipar, valamint a bányatermékek feldolgozására, átalakítására, iparosítására, és forgalombahozatalára alakult vállalatok tőkével való ellátása, az ilyen intézmények irányítása, fejlesztése, a kisebb termelők és termelői szövetségek támogatása. A bank részt vehet más vállalatok alakításában. Az állam 100 millió leittel járul a bank létesítéséhez, amelyből 80 milliót már befizettek és pedig felerészben a pénzügyminisztérium, felerészben pedig a nemzetgazdasági minisztérium költségvetéséből, míg további 20 millió leit a folyó költségvetési év alatt fognak befizetni. A bank kötelezővényeit és pénztárjegyeit a Banca Nationala és a Cassa de Economienel (Ces) leszámítja, ezek egyúttal az árveréseknél, mint óvadékképes papírok szerepelnek, tehát árvászeki, valamint hozományi kaucióknak elfogadtnak. A banknak a jegybankkal az általa forgalomba hozott arany bevásárlására nézve, külön egyezménye lesz. Az újonnan létesített pénztintézet kereskedelmi osztálya szeri be a kitermeléshez szükséges nyersanyagokat, villamoscentrálákat létesíthet, a bányák szükségleteinek megfelelően és részt vehet a kitermeléshez szükséges utak létesítésében.

Es külön örvendetes a pénzügyminisztérium legújabb intézkedése azért, mert azt bizonyítja, hogy az új rendszer nem ragaszkodik nagyképpen és macacsul a tévedéseikhez. Nem csinál belőle önértéti kérdést, hogy egy rendelkezést, amely az életben nem bizonyult jónak, megváltoztasson. Ez a gondolkodásmód talán a legörvendetesebb az egész rendeletben, mert arra lehet belőle következtetni, hogy más téren is ez lesz az egészséges vezérelv: a régi hibák orvoslása mellett az új hibák kiküszöbölése is szükséges ahhoz, hogy az élet minden megnyilvánulásában kizárólag az állam magasabbrendű érdekei érvényesüljenek és semmi más.

Nagyarányu köz- építkezések a fővárosban

Bucureşti, október 14. A nemzetközi helyzet állandó feszültsége, de főleg az új épületek adómentességének megszüntetése lényegesen csökkentette ezen a nyáron a bucareştii építkezéseket. Az előző négy-öt évben százzalra épültek a 8-10 emeletes bérházak, az idén azonban már a heverő magántőke nem látott többé vonzóerőt az ingatlanvásárlásban és az építkezésben. Hivatalos körökben idejében felgyeltek erre a jelenségre és

az elmaradt magánépítkezéseket igyekeztek köz-munkákkal pótolni.

Az ország minden részében megkezdődtek a nagyarányú utépítések és a különböző minisztériumok és állami intézmények hozzáfogtak saját épületeik emeléséhez. Több minisztérium nem megfelelő, kicsi és főleg drága, bérelt épületekben működik és ez arra késztette az államot, hogy a már éveken ezelőtt tervbe vett saját épületek készítését rövidesen megkezdjék. Nem egy minisztérium több épületben kénytelen működni, mert az ország megnagyobbodása és az állami közigazgatás fejlődése következtében a régi hivatali helyiségek száma kevésnek bizonyult. Az egyes minisztériumok ügyosztályának a főváros területén való szétszórtsága nagyban nehezíti a zavartalan ügymenetelt és nehézségeket okoz nemcsak a közönségnek, hanem a tisztviselőknek is. Mindezeket a hátrányokat ki fogják küszöbölni azok a nagy-szabású építkezések, amelyeket a CFR vezérigazgatósága kezdett meg. Az új CFR palota az északi pályaudvar előtti hatalmas térségen épül és

150 millió leibe kerül.

A belügyminisztérium szintén új palotát épít, ahol nemcsak a belügy, hanem az igazságügyminisztérium is fog működni. A külügyminisztérium már a tavasszal megkezdte új székhelyének építését és le-rakták már az alapját a nemzetgazdasági minisztérium új palotájának is. A közegészségügyi minisztérium a Kiseleff-szosszen vett telket, amelyen a tavasszal kezd építkezni. Ugyanezen a környéken tervezik az új miniszterelnökségi palotát is.

Erre az évre és még inkább a következő időny-re ezek a nagy állami építkezések fogják pótolni az elmaradt magánépítkezéseket a fővárosban.

Új körutazási vasuti jegyeket bocsátottak ki.

A CFR a következő új körutazási jegyeket léptette életbe: Brassó, Palotailva, Marosvásárhely, Parajd, Marosvásárhely, Kocsárd, Aranyosgyéres, Kocsárd, Alvinc, Nagyszeben, Vizakna, Nagyszeben, Podul Olt, R. Vâlcea, Fogaras, Nagyszeben, Seria G-a megjelölésű jegy ára első osztályon 1212 lei, második osztályon 924 lei és harmadik osztályon 636 lei. Ha az utas a Brassó, Bucureşti, Buda, Slatina, Buda, Braszov vonalat is be akarja járni ugyanezzel a körutazási jeggyel, akkor első osztályon 1564, második osztályon 812 leit és a harmadik osztályon 812 leit fizet érte. Így a kibővített jegyeknek Seria G.-al a hivatalos megjelölésük. Az alapjegyet hétféleképpen lehet kibovíteni. — Van aztán egy másik körutazási jegyszéria, amelynek alapjegyét hivatalosan G.-b elnevezés alatt hozta forgalomba a vasut. Ez a jegy a következő 1122 kilométeres utra érvényes: Brassó, Mádéfalva, Palotailva, Marosvásárhely, Parajd, Marosvásárhely, Kocsárd, Aranyosgyéres, Kocsárd, Marosujvár, Kocsárd, Alvinc, Nagyszeben, Podul Olt, R. Vâlcea, Podul Olt, Nagyszeben, Kishepus, Héjjasfalva, Brassó. A jegy ára első osztályon 1292 lei, második osztályon 984 lei, harmadik osztályon 676 lei. Ezt a jegyet is ki lehet egészíteni Brassó, Bucureşti, Buda és kombinálni lehet azután úgy is, hogy érvényesítik Bucureştibe és Borgóbeszterce felé is. A most életbe léptetett harmadik körutazási jegy a következő vonalra szól: Bucureşti, Buzău, Brăila, Mádéfalva (Ciceu), Sepsiszentgyörgy, Brassó, Bucureşti. Ennek a Seria V-a elnevezésű alapkörjegynek az ára első osztályon 1406 lei, második osztályon 1050 lei és harmadik osztályon 820 lei. A vasuti szabályzat megengedi, hogy a körutazási jegy tulajdonosa, ha lehetséges, megrövidítse az útját, vagyis kilépjen a körutazási vonalból. De ebben az esetben a jegyet láttathoztatni kell azon az állomáson, ahol a körutazási vonalat elhagyja. A rövidebb utnak úgy a kiindulási, mint a befejezési pontja olyan állomás kell legyen, amely benne van a rendező körutazási utvonalonban.

Kilépés a Bergmann-csókartellból.

Annak idején megírtuk, hogy egy évi működése után a fővárosi Uzinele Române fémáru-gyár Bergmann-csókartellja belépett a Banca de Control irányítása alatt álló Bergmann-csókartellba. A belépés hathónapi próbaidőre történt, amely most járt le és az Uzinele Române a kartellszerződést nem hosszabbította meg, mert úgy találta, hogy a kartellban való részvétele nem váltotta be a hozzáfűzött reményeket. Az Uzinele Române kilépése révén megcsorbult kartell továbbra is fennmarad.

Az állampolgársági revízió alá vont kereskedőket és iparosokat a céghivatal igazgatója

A még jogerősen el nem döntött ügyekben a kereskedő folytathatja üzletét. Az ellenőrzés kiterjed a részvénytársaságok igazgatósági tagjaira is.

Az Iparkamarák Bucurestiben székelő szövetségének központi igazgatótanácsa, legutóbb sorozatos értekezleteken foglalkozott azzal a helyzettel, amelyet a megejtett állampolgársági revízió a kereskedelmi és ipari élettel való vonatkozásban teremtett. A szövetség az 1938. évi 169.ik számú rendelettel értelmében az iparkamarák mellett felfektetett cégjegyzékekben szereplő egyéni- és társas cégek, valamint részvénytársaságok felülvizsgálatát határozta el.

Az erre vonatkozó utasítást az egyes kamarák már régen meg is kapták. A kamarai szövetség rendelkezése szeptember 30-án kelt 9400—1938. szám alatt. Arra való tekintettel, hogy az egyes iparkamarák mellett működő céghivatalok hatásköre több megye területére terjed ki, az ellenőrzés alá eső cégek névsorának összeállítása meglehetősen hosszadalmas feladat. Evégett az egyes iparkamarák külön szolgálatot kell szervezzenek saját tisztviselőik közül, akik a cégbejegyzési iratok átvizsgálása révén megállapítják, hogy mely cégek tulajdonosai, illetve a részvénytársaságok esetében: igazgatósági tagjai zsidó nemzetiségűek.

Amint ezeknek a cégtulajdonosoknak és igazgatósági tagoknak az összeállítása megtörténik, a kamarák fel fogják szolítani a névsorra felvett egyéneket, hogy

Leltározzák a szörmekészleteket.

A szörme forgalmi adóját a minisztérium 3.5 százalékból, az aviatikai illetéket 0.6 százalékból állapította meg 1938. október 10-től kezdődően. Ez vonatkozik minden az országban készült, vagy behozott konfekcionált szörmére. Ezenkívül a fényüzési adót és az 1 százalékos eddigi aviatikai illetéket fizetni kell. Az új illeték alkalmazása végett október 9-én estig a pénzügyi közegek felleltározzák a gyárak, műhelyek és importőrök készleteit, továbbá azon kereskedőket is, akik nem tekinthetők kiskereskedőknek, vagyis adóztatott jövedelmük a 150 ezer leit nem haladja meg. Ha a raktáron levő áru után már 6 százalékos forgalmi adó róvatott le, úgy a különbözet jóváíratik. A készletek hamis bevallása az adó ötszörösével egyenlő bírsággal sújtatik.

Kolozsvár, Arad és Temesvár után Nagyváradon is lesz tehetségkutató intézet.

A tehetségkutató, ugynevezett pszihotechnikai intézet Kolozsváron, Aradon és Temesváron már működik. A munkaugyi minisztérium 57.782—398. számú átiratában, amit a nagyvárad: munkafelügyelőséghez küldött, a tehetségkutató intézet felállítását Nagyváradra is elrendeli. Az új ipartörvény szerint a tanulók megvizsgálása eddig önkéntes volt, most azonban egy minisztertanácsi határozat készül, mely az egyes szakmák számára kötelezővé teszi a pszihotechnikai vizsgálatot és így ezután csak az intézet által kiadott bizonyítvány alapján szegődethető tanuló.

A kolozsvári Iparos Egylet elnökének ünneplése

A kolozsvári nagymultu magyar Iparos Egylet választmánya, mint eddig, úgy ez évben is, nagyszámu küldöttséggel kereste fel Rátz Mihály elnököt, hogy nénapja alkalmával a hagyományok köztöntésben részesítse. A gyönyörű verőfényes szeptemberi napon Rátz elnök a választmányt, az egylet sok tagját, továbbá barátait és más tisztelőit házában kertjében fogadta. Az üdvözlő beszédet Demeter Ferenc iparos egyleti alelnök mondotta, aki nagy elődének nyomdokain haladva, az egylet ügyeit a legbiztosabb kezekkel kormányozza. Demeter szép és értékes beszédre Rátz elnök választ, kérve továbbra is a választmány és az egylet tagjainak legodaadóbb támogatását, mert eredményes munkát csak közös erővel érhetnek el. Az Iparos Egylet dalárdája nevében Török Árpád alelnök üdvözölte, míg a teljes számban kivonult „Kolping” zenekar nevében Bálint József igazgató mondott szívből jövő lendületes beszédet. Rátz Mihály elnök méltán megérdemelte ezt a szeretetteljes, őszinte ünneplést, mert teljes odaadással, becsülettel és tisztességes munkával a szakértelemmel vezeti és irányítja az Iparos Egylet ügyeit.

záros határidőn belül nyújtsák be állampolgársági helyzetükre vonatkozó igazoló okmányaikat.

A felhívás közzététele után az összes zsidó cégtulajdonosoknak be kell nyújtaniuk végleges állampolgársági igazolványukat. Amennyiben a cégtulajdonos ezt fel tudja mutatni, a cég változatlanul tovább folytathatja működését.

Amennyiben a cégtulajdonosnak nem áll módjában a végleges állampolgársági okmányát felmutatni, mivel állampolgársági helyzetének eldöntése valamelyik bíróság előtt fellebbezés alatt áll, úgy a

cégtulajdonos hivatalos okmányokkal köteles igazolni, hogy melyik bíróság előtt és milyen stádiumban áll állampolgársági ügye.

Ha ezeket az igazoló okmányokat be tudja nyújtani az illetékes cégjegyző hivatalhoz, az okmányokat a cégbejegyzési iratokhoz csatolják és

az illető cégtulajdonos ügyét függőben tartják mindaddig, amíg állampolgársági helyzete felett az illetékes bírói fórumok jogerősen döntenek.

A fellebbezés alatt álló állampolgárságu zsidó iparosok és kereskedők tehát egyelőre zavartalanul folytathatják működésüket.

Azok a cégtulajdonosok, akik azért nem tudják véglegesen állampolgársági igazolványukat felmutatni, mivel az állampolgársági nyilvántartásokból törölték őket, a cégbejegyzési törvény értelmében nem működhetnek tovább mint román állampolgárságu iparosok, vagy kereskedők, illetve mint bejegyzett cégek.

A cégjegyzési törvény ugyanis abban az esetben, ha valamely román állampolgár ipar, ral, vagy kereskedelemmel öhajtt foglalkozni, a cégbejegyzési kérelemhez csak állampolgársági igazolvány mellékelését kéri. Amennyiben az a helyzet áll elő, hogy a csatolt állampolgársági igazolvány bármely vonatkozásban érvénytelen, a cégbejegyzés törölendő. A cégjegyzésről ilyen formán törölt iparosok és kereskedők csakis abban az esetben folytathatják további ipari vagy kereskedelmi tevékenységüket,

ha a cégjegyzési törvénynek a külföldi állampolgárokról vonatkozó előírásaihoz alkalmazkodnak.

Ebben a vonatkozásban a cégjegyzési törvény úgy intézkedik, hogy külföldi állampolgárok csak az ipari és kereskedelmi minisztérium külön engedélye alapján foglalkozhatnak az ország területén iparral, vagy kereskedelemmel.

Az állampolgársági ellenőrzés a részvénytársaságokra is kiterjed.

A vonatkozó törvényes intézkedések úgy rendelkeznek, hogy a részvénytársaságok igazgatótanácsi tagjainak két-harmada román állampolgár kell legyen. Amennyiben az ellenőrzés folyamán az igazgatótanácsi tagok közül egyeteket végleges állampolgársági igazolvány nélkül fognak találni, vagy amennyiben az ily igazolvánnyal rendelkező igazgatótanácsi tag nem tudja bizonyítani, hogy állampolgársági helyzete valamelyik bírói fórum előtt vár eldöntésre,

ezeket az igazgatósági tagokat külföldi állampolgároknak fogják minősíteni.

Természetesen ily esetekben a cégjegyző-hivatalokra hárul annak a megállapítása, hogy egyes igazgatósági tagoknak külföldi állampolgárokká való minősítése után a kérdéses részvénytársaság igazgatóságának összetételében román állampolgároké-e a kétharmad többség?

A nem részvénytársasági alapon működő társaságoknál, mint közkereseti és betéti társaságok, az a szempont az irányadó, hogy a cégtulajdonosok közül kik tudnak megfelelni az állampolgársági ellenőrzés feltételeinek. Amennyiben valamely társas cég társtulajdonosai közül valamelyeknek állampolgársági ügyei nincsenek rendben,

társas cégekben csak úgy vehet továbbra is a kereskedelmi és iparügyi minisztérium részt, ha mint külföldi állampolgárnak erre engedélyt ad.

Milliárdos hitelekét folyósított a Nemzeti Bank a termelés céljaira

A Nemzeti Bank hitelpolitikája deflációs irányzatú volt. Ezt az irányzatot megtartotta a legégetőbb tökehiány idejében is, akkor, amidőn a nemzetközi hitelforrások hiányában, a belföldi tokekereslet majdnem kizárólag a Nemzeti Bank által lett kielégítve, melynek az állandóan fokozódó aranykészlete mellett bő lehetőségei voltak a gazdasági élet kielégítő hitelezésére. A Nemzeti Bank deflációs hitelpolitikáját a legjobban tükrözi vissza az a tény, hogy az 1937. január 1-én 6.2 milliárd leit kitevő kereskedelmi váltótárca 5.8 milliárddal csökkent. Ez a helyzet ez év februárjától kezdve öröndetes változást mutat. A Nemzeti Bank kereskedelmi váltótárcája 1938. augusztus végén 9.447 millió leit tett ki. A növekedés igen tekintélyes és hasonló fejlődést mutat a lombardhitel is. Visszeszámitolás és lombardhitel után a Nemzeti Bank tehát közel 4 milliárd lei hitelt nyújtott az év első nyolc hónapjában, a termelésnek.

Ennek az új hitelnek nagyrészt azonban a Banca Naţională nem a bankjegyforgalom növelése, hanem egyéb befolyó összegekből fedezte, pedig a bankjegyforgalom nagyobb arányú növelését is lehetővé tette volna az aranytermelés fokozódása, ezt az eszközt a jegybank azonban csak jelentéktelen mértékben vette igénybe.

A bankjegyforgalom a múlt év december 31-én 29 milliárd 390 millió 993.560 lei volt, amely kisebb-nagyobb változásokkal az év június 30-ig 30 milliárd 103.029.635 leire emelkedett. Az év második felében sem volt nagyobb arányú a bankjegykibocsátás, amit igazol az, hogy amíg a Banca Naţională kereskedelmi váltótárcája 2 milliárd leit meghaladó összeggel növekedett két hónap alatt (július-augusztusban), a bankjegyforgalom ugyanezen idő alatt mindössze 900 millió leies emelkedést mutat fel és 31 milliárd 12 millió 39.210 leit tesz ki a szeptember 3-iki kimutatás szerint. Nyolc hónap alatt tehát a bankjegyforgalom összesen 1 milliárd 621 millióval emelkedett.

28 millió leijes építkezési munkálatokra adott Erdély területén engedélyt a legfelsőbb technikai tanács.

A legfelsőbb technikai tanács legutóbb tartott értekezletén közmunkák elvégzésére vonatkozó tervezetet vizsgált felül.

A bizottság kedvezően véleményezte a brasói vasúti műhelyeknél végzendő építkezési munkálatok tervét. Ezek a munkálatok 20 és egynegyed millió leijel vannak előirányozva.

Ugyancsak kedvező véleményezést nyert a nagyváradi új tüzelő lakanya felépítésére vonatkozó tervezet is. Ezek az utóbbi munkálatok a költségvetés szerint 7.720.000 leire ruagnak.

Új rend az olajgyárak ellenőrzésénél

A pénzügyminisztérium legutóbb eszközölt megállapítása szerint az olajosmagvak feldolgozásából a várhatóan kevesebb fogyasztású adó folyik be. Ezért az ellenőrzésnek külföldön már bevált módját fogják a jövőben alkalmazni és ez abban áll, hogy a gyárba érkezéskor lemérik a szintelenítő anyagot és annak fogyasztásából következtetnek az előállított növényi olaj mennyiségére. Evégből minden olajmalomhoz ellenőrt neveznek ki, akinek jelenléte nélkül a gyárban nem szabad fehérítő anyagot beraktározni, majd a beraktározás után, az ellenőrt magához a raktár másodkulcsait és jelenlétében adják ki a gyártáshoz szükséges mennyiségeket. A további ellenőrzés módja az, hogy a növényi olaj vegyi elemzéséből állapítják meg, hogy az olajban benne van-e a megfelelő mennyiségű fehérítő anyag. A gyárak vezetőisége minden nap deklarálja a beérkezett fehérítő anyagot és a felhasznált mennyiséget. A pénzügyminisztérium ennek megfelelően elrendelte, hogy műszaki szakértők állapítsák meg, hogy a növényi olajok előállításához hány százalék kell akkor, ha azt préselés, vagy kivonatolás útján állítják elő. A különböző magvak szerint ez a százalék változó és a műszaki szakértők beárkázó jelentése alapján fogja a pénzügyminisztérium az egész országra hatályos táblázatot elkészíteni.

A Banca Naţională szatmári fiókja kimutatást kért a nagyváradi iparosokról

Átirat érkezett a Banca Naţională szatmári fiókjától a nagyváradi munkakamarához. Ebben az átiratban a Banca Naţională szatmári fiókja arra kérte a nagyváradi munkakamarát, hogy a körzetébe tartozó iparosokról szakmák és az etnikai származás szerint készítsen kimutatást. A szatmári bankfiók kérése még arra is kiterjed, hogy a kimutatásban jelöljék meg: egyes iparosoknak milyen szerszáma és gépfelszerelése van?

Az átiratban a Banca Naţională utal arra még, hogy a nagyváradi munkakamara grafikonoszerű táblázatot készítsen a román iparoságról. Annak a feltüntetését kéri, hogy milyen szakmákban működik a legtöbb román származású iparos és hogy ezek a szakmák milyen mértékben fejlődtek az utóbbi években. Hogy a kimutatás milyen célt szolgál, azt az átirat nem említi.

Kisebbségi ipari liceum létesítésére indult mozgalom Aradon

Évről-évre, nyártól őszig — az évvégi vizsgáktól a beiratkozásokig — fokozottan foglalkoztatja a szülőket a pályaválasztás kérdése. Ez a probléma különösen a kisebbségi szülők számára jelent gondot, mert alapos megfontolás tárgyává kell tenni azt, hogy melyek azok a pályák, amelyeken a kisebbségi ifjak a leginkább érvényesülhetnek. Ebben az időszakban, amikor a kisebbségi ifjú pályaválasztása felől kíván dönteni, szembetűnőbbé válnak a hiányok és ilyenkor merülnek fel természetesen azok az ötletek, amelyek — a hiányokból kiindulva — elő akarják segíteni azt, hogy a kisebbségi ifjak gyakorlati pályákra mehessenek.

AKIK KIMARADTAK . . .

Ilyen terv merült most fel Aradon a kisebbségi ifjak pályaválasztásával kapcsolatban. A terv közelről érdekli nemcsak az aradi, hanem az egész erdélyi közvéleményt, mert annak megvalósítása csupán helyi vonatkozásban nem képzelhető el. Az említett terv azoknak a szülőknek köréből indult el, akiknek gyermekei az idén már nem kaptak helyet a különböző gyakorlati jellegű iskolákban, elsősorban pedig az ipari liceumban, az eddigi fa- és fémipari iskolában.

Számos kisebbségi szülő arra törekedett, hogy negyedik gimnáziumot végzett fiát az ipari liceumba irassa be azzal az elgondolással, hogy mint ennek az intézetnek végzett növendéke, az ifjú gyakorlati, kétkézi pályára kerül és esetleg — ha anyagilag módja lesz erre — a műegyetemen folytathatja tanulmányait.

72 JELENTKEZŐ — 40 HELY

Az ipari liceum ötödik osztályába Aradon hetvenkét jelentkező akadt, míg az említett osztályban csak negyven növendék számára volt hely. Így tehát nem kaphattak helyet az intézetben olyanok sem, akik egyébként a felvételi vizsgát sikeresen tették le. A helyzet annál súlyosabb volt, mert már tavaly kimaradtak egyesek, akik ennek következtében egy évet veszí-

tettek és ezért természetesen előnyben kellett részesíteni a felvételnél. A minisztérium tudvalevőleg szigorú rendelkezést adott ki, hogy a megállapított negyvenes létszámon felül egyetlen osztályba sem vehető fel több növendék. Így tehát semmi kilátás sincs arra, hogy a most kimaradtak idén folytathassák iskolai tanulmányaikat, annál is inkább, mert párhuzamos osztályt anyagi fedezet hiányában nem lehet létesíteni.

KISEBBSÉGI IPARI LICEUM

Mivel a kimaradt diákok között számos a kisebbségi, ez a helyzet vetette fel a kisebbségi szülők körében azt az ötletet, hogy Aradon, esetleg központibb fekvésű városban, például Kolozsváron, felekezeti ipari liceumot kellene létesíteni. Ennek az új intézetnek rendkívül nagy jelentőséget kölcsönözne az a körülmény, hogy ilyen intézménye a romániai magyarságnak nincs, ugyanakkor pedig a kisebbségek közül számosan vannak olyanok, akik gyakorlati pályára menve, ipari liceumban kívánják folytatni tanulmányaikat. Az érdekelt szülők a közeljövőben felveszik az érintkezést az egyházi körökkel és a lefolytatandó tárgyalások során módját keresik a nagyfontosságú intézmény alapításának, amelyre egyébként a törvény lehetőséget nyújt. A terv szerint ebben az ipari liceumban nyernék majd elhelyezést azok a kisebbségi ifjak Erdély minden részéből, akik tanulmányaikat ilyen irányban kívánják folytatni.

A kisebbségi ifjuság gyakorlati továbbképzésének lehetővé tételét szolgálja az a most már előrehaladott állapotban lévő terv is, amely szerint az aradi római katolikus egyházközség tanonciskolát létesít arra való tekintettel, hogy számos kisebbségi tanonc helyhiány miatt nem nyerhetett elhelyezést az állami tanonciskolában. A tervet a püspökség már jóváhagyta és az engedélyezésre vonatkozó kérvényt a véleményezéssel együtt az aradi iparfelügyelőség már felterjesztette a minisztériumba.

A TENKEI IPAROSOK EMLÉKIRATA A MUNKAÜGYI MINISZTERHEZ.

Még 1912-ben a Bihar megyében levő Tenke község iparostársadalma az ipartestület 25 éves jubileumát ünnepelte. Akkori elnökének, Kovács Ödönnek a javaslatára az ipartestület tagjai elhatározták, hogy az agg iparosok felsegélyezésére alapot teremtenek. A segélyalap a háború után 25 ezer leire emelkedett. Amikor ország-szerte bevezették a munkakamarai rendszert, Tenkére is kiszált egy bizottság, hogy az ipartestületi vagyont átvegye. A bizottság azonban — a tenkei iparosok felfogása szerint — átlépte hatáskörét, mert magához vette az agg iparosok jótékonyági alapját. A tenkei iparosok hivatalos okiratokkal tudták igazolni, hogy a szóbanforgó 25 ezer lei nem képezte az ipartestületi vagyont. Ezt mindig mint jótékonyági alapot kezelték, teljesen függetlenül az ipartestület vagyonától. A bizottság jegyzőkönyvet vett fel és elvitte a pénzt, azzal az ígérettel, hogy a tenkei agg iparosokról a jövőben majd a munkakamara fog gondoskodni. Eddig azonban egyetlen egyszer utaltak csak ki a tenkei agg iparosok részére kisebb összeget és pedig ezer leit! A fentiek alapján a tenkei iparosok emlékirattal fordultak a munkaügyi miniszterhez jogorvoslatot kérve.

Szigoruan ellenőrzik a gépkocsiadó kifizetését

A pénzügyminiszter rendeletére több oly hivatalos szervet létesítettek Bucureşten, mely adókibuvások után kutat. Az ellenőrzés minden adónemre kiterjed, főleg a gépkocsiadó kifizetését kutatja. Bucureşti sorompóinál két napon át pénzügyőrök álltak, megállították a gépkocsikat és jegyzőkönyvet vettek fel minden oly esetben, midőn a gépkocsiadó pontos kifizetése nem volt kellően igazolva.



ÓRIAS: ÉPÍTŐIPARI KÉZIKÖNYV.

1042 lap, költségvetési minták, képek, stb. kötte 1155 lei. Sándor: Kisházak. 32 kisházterv, homlokzat és alaprajzok. Anyagkimutatással, kalkulációval. Nagy mappa 396 lei. Forgó Pál: Új építészeti. 260 ábrával, fényképpel, albumalak, 264 lei. Mihály: Költségvetések, lezárolások, kötte 396 lei. Lepagenál, Cluj. Postán utánvétellel.



— Az Angliába irányított fűrészaruk exportprémiumát leszállították. Az Angliával szeptember 2-án kötött kereskedelmi egyezmény alapján október 1-én leszállították a következő fűrészaruk értékprémiumát 15 százalékról 12 százalékra: fenyődeszka (637.1350.1351. és 653. vámtarifátétel) tölgydeszka (637.1348. és 1349. tétel).

A láthatatlan világ

A repülőgépek jelenlegi sebességi csúcsteljesítménye 709 kilométer óránként. Ha valaki most jönne és kijelentené, hogy az ő gépe tízszeres vagy huszszorosa gyorsabban repül, alighanem tábolyodott-nak tartaná mindenki; ha pedig kísérletileg is bebizonyítaná, talán még saját szemünknek se hinnék el, hogy a lehetetlen lehetségessé vált. Eppen ilyen kihívást és káprázatos az az eredmény, amit most Ruska és Borries német tanárok értek el egy újfajta nagyító szerkezettel, a villany-görcsövel.

Mindenki tudja, hogy a mi látható és kézzelfogható emberi világunkon túl egy roppant méretű láthatatlan világ él, melynek igazi arányairól ma sincsen tiszta fogalmunk. Ez a világ azért láthatatlan, mert az emberi szem durva ohhoz, hogy a benne nyüzsgő végtelenül apró lényeket észrevehesse. Pedig köztük vannak az ember legvalóságosabb ellenségei: a kórokozó csírák. Csak azóta férközhetünk közelebb hozzájuk a az orvostudomány csak azóta harcol győzelmesen a fertőző betegségekkel, amióta feltalálta a görcsövet; az eszközt, mely utat tört az emberi szemnek ehhez a láthatatlan világába. A görcső felnagyította, látásunk körébe vonja a baktériumokat. Lehetővé tette, hogy tanulmányozzuk apró ellenfeleinket s ezzel ráveztett sok veszedelmes járvány ellenszerére.

Hanem a közönséges mikroszkóp általában csak ötezered-tizezered milliméternyi kiterjedésű tárgyakat tud láthatóvá tenni. Csak két olyan pontot különböztethetünk meg vele, melyek nem esnek ötezered-tizezered milliméternél közelebb egymáshoz. Ennél kisebb méretek már a legvalóságosabb nagyító görcső alatt is összefolynak, eltűnnek; mint mondani szokás, ez a görcső felbontóképességének határa. Nem a görcső tehet erről, mert a határt a fény sugarak hullámhossza szabja meg. Ma a Természet állja útját, hogy az ember még mélyebbre furkassa pillantását a láthatatlan világba. Pedig az emberi élet veszélyes ellenfelei jelentős részben éppen ezeken a határokon túl rejtőznek. Léteznek már a közönséges csíráknál is nárványibb kórokozó lények, a vírusok. Oly aprók, hogy keresztülszűrnek a bacillusokat visszatartó porcellánszűrőkön is és néhány nagyobb fajtájuk kivételével, a legalkalmasabb mikroszkóp sem tudja őket láthatóvá nagytítani.

A tudósok most azt remélik, hogy Ruska és Borries tanárok villany-görcsője áttöri a határt és belébe vonja a quiklos-prárányok láthatatlan birodalmába. Ez a műszer az utóbbi esztendő egyik legnagyobb tudományos csodája: némelyek jelentőségében a röntgenezés és a villamos szivattyúval mellé sorolják. Mint a neve is mutatja: villamosággal működik. Nem fény sugarakkal világítja meg a megfigyelt tárgyat, mint a közönséges mikroszkóp, hanem villamos részecskéket, elektronok sugarait bocsátja rá s így teszi láthatóvá. Az elektronsugarakkal előirányzott tárgy képe azután villódzó iverlemezeken jelenik meg. A szerkezet jóformán még fejlődés kezdetén áll, de felbontóképessége máris tízszeres-huszszerosa nagyobb a fény sugaras mikroszkópénál: százszázad milliméter nagyságú testeket is könnyen tanulmányozhatunk vele. Ezzel nemcsak addig láthatatlan kórokozó lényeket vehetünk észre, hanem a már ismert baktériumok testének és életének ismeretlen, finom részleteit is megfigyelhetjük. Ilyen módon már eddig is érdekes új tapasztalatokat szereztek az életműködés az ember emésztőcsatornáiban előforduló baktériumokról, a tifuszcsírákról és a Bang-kór bacillusról, mely leggyakrabban a lábasjóságot támadja meg, de emberre is áttérhet és néha hosszantartó lázakkal gyöttri meg.

Hanem ezzel még korántsem merültek ki az elektron-mikroszkóp lehetőségei. Sorra kerülnek valószínűleg a járványos fültőmirigygyulladás, az influenza, a kanyaró, a száj- és körömfájás és egyéb betegségek ma még ismeretlen és láthatatlan vírusai, melyekkel szemben most nagyrészt tehetetlenek vagyunk. Azt hiszik, hogy az elektron-görcső felbontóképességét végül is majd a fénygörcsőjének tízszeresére fokozhatják majd s ezzel az emberi szem lehetőleg egészen a molekulák közé. Az anyagok olyan ismeretlen titkai tárulnak fel ezzel, melyek talán majd mindennapi életünket is meglepő új találmányokkal és kényelmi eszközökkel fogják gazdagítani.

A pénzügyi szolgálat helytartósági megszervezése

Az elmúlt napokban a pénzügyminisztériumban megállapították az új közigazgatási törvénnyel kapcsolatos decentralizálás rendszerét. Ennek alapján tíz pénzügyi felügyelőség állt tanak fel, vagyis minden tartományi székhelyen egyet és ezeknek tisztviselő karát akként állították össze, hogy újabb névezésre nem lesz szükség. A helytartói székhelyeken létesítendő felügyelőségek főleg a pénzügyi ügyvezetéssel kapcsolatos, tehát az adminisztratív teendőket fogják ellátni, míg az ellenőrzés, valamint a költ. segélyes tételeinek megvalósítása, vagyis a kiadások és bevételek intézése továbbra is a pénzügyminisztérium közvetlen hatáskörében maradjon. Az új pénzügyi szolgálat első tevékenysége lesz a mezőgazdasági adók új megállapítása, amely munkát három hónapon belül kell megejteni.

Nagyváradon ezentul csak szilárd és tartós anyagból lehet lakóházat építeni

Számos ellenőrző vizsgálaton megállapítást nyert, hogy Nagyvárad város területén, különösen pedig a Kommendáns réten, Össiben, Szőlősen és általában más telepeken és külvároson számos égetlen téglából épült ház készült, amelyek nem felelnek meg a tartósság, sem az egészségügyi követelményeknek, sem a város szépészetének, sem az építkezési szabályoknak.

A városi szabályrendelet az építkezéseket csupán erős anyagból engedi meg (jól égetett téglá, nyers kő, műkő, beton, aszerint, hogy a ház melyik városrészben épül.) Csupán teljesen rendkívüli esetekben engedi meg a fenti szabályrendelet a kivételeket: tömött falakat a tisztviselői s munkásházak számára, csakis külső városrészekben, valamint nem égetett téglával, ha ezek gazdasági épületekként szolgálnak és ha mezőgazdasági területen, szőlőben fekszenek. Lakóházat csakis szilárd anyagból szabad építeni.

A közigazgatási törvény 150.ik szakasza szerint szabálytalan építkezéseket tűrni nem szabad. Mindezek alapján, tekintettel a mérnöki hivatal jelentésére a városvezetőség a következő rendeletet adta ki:

ELRENDELJÜK:

1. Megtiltjuk a szabályellenes anyagokból való építkezést Nagyvárad egész területén, beleértve az összes telepeket, amennyiben az építkezések lakóházak céljaira szolgálnak.

A város egész területén csakis erős, szilárd anyagokat lehet használni, amelyeket a városi szabályrendelet előír.

Akik ezt megszegik, azok ellen a közigazgatási törvény 150.ik szakasza alapján megtorlást léptetünk életbe.

2. A rendelet keresztülvitelével a mérnöki hivatal bizzuk meg.

A. Chirila polgármester, Faur, a mérnöki hivatal vezetője, Fildan főjegyző.

Arad város ismét ad építkezési engedélyeket

Nem lehet megakadályozni az építkezést bürokratikus formások miatt

Aradon a közelmúltban az építeni szándékozó közönséget kellemetlen meglepetés érte a városi hivatalban. Amikor ugyanis az építkezési engedély kibocsátását szorgalmazta, azt a feltűnő választ kapta, hogy

a város kénytelen volt az építkezési engedélyek kiadását ideiglenesen felfüggeszteni.

Az új közigazgatási törvény ugyanis olyan feltételekhez köti az építkezések engedélyezését, amelyeknek nem a kérvényezőző fél, hanem a város nem tudott eleget tenni. A közigazgatási törvény előírja, hogy a városnak ugynevezett „irányvonalozási és vízszintezési” valamint „város-rendezési és város-építészeti” tervekkel kell rendelkeznie, amelyeknek alapján Arad új építkezési szabályrendeletét kell elkészíteni. A város azonban mindezekig nem készítette el az előírt terveket, tehát építkezési szabályrendelete sem létezik s így a mérnöki hivatal, mint hogy képtelen a törvény előírásainak teljesítésére, kénytelen volt az építkezési kérelmeket visszautasítani, annál is inkább, mivel a közigazgatási törvény egy másik szakaszának rendelkezése szerint a törvénytelenné kiadott építkezési engedélyek esetleges következményeiért a kiadást elrendelő tisztviselőknek kell mindennemű felelősséget vállalniok. Mindez szeptember 20-ika táján történt. A város kérdéssel fordult a belügyminisztériumhoz annak érdekében, vajon hogyan lehetne a rendkívüli helyzetet áthidalni, válassz azonban nem érkezett. Ezért Riscutia Moise alezredes, polgármesterhelyettes módot keresett arra, miként intézkedhetné a város saját hatáskörében az építkezni szándékozó közönséget közelebbi érintő, kényelmetlen helyzet megszüntetésére vonatkozólag. Értekezletet hívott egybe, amelyen kivül dr. Jegesi Károly városi főügyész, dr. Nedelcu Nicolae városi ügyész, Vlad Traian és Bellu Pavel városi mérnökök jelentek meg. A megbeszélés eredményeként a jogügyi hivatal jelentést szerkesztett, amely

módot enged a visszás helyzet áthidalására,

ugyhogy a mai naptól kezdődőleg a város ismét megkezdte az építkezési engedélyek kibocsátását. Riscutia Moise polgármesterhelyettes közölte a lapok városi tudósítóival, hogy a város vezetősége méltányolta az építkezni szándékozó hátrányos helyzetét, ezért keresett sürgős megoldást. De vitára alkalmas adó építkezések esetében az engedélyezést továbbra is felfüggesztik.

A közvagyon hiénái

A közvagyon érdekében és védelmére indított perekben meggyorsították az eljárást. A közpénzek hűtlen kezelői egymásután vonultak be a fegyházakba és a megindított vizsgálatokat tovább folytatják. A „közvagyon” szó teljesen hiányzott a közudatból. Annak kezelői pedig nem tudtak különbséget tenni az állam vagyona és a saját zsebük között. A közvélemény már annyira belefáult ezeknek a visszaéléseknek a szemléletébe, hogy már nem is méltatlankodott. Az új alkotmány életbeléptetésével és az idevonatkozó perek eljárásának meggyorsítása lehetővé tették, hogy ezek az ügyek ne feledjenek évekig a törvényszékek polcain. Az ügyészségek naponként vizsgálják felül hibásan vezetett ügyvitelt és a teljes kibontakozást semmi sem akadályozhatja. Vajon a közpénzek kezelése terén sikerül-e egy biztos erkölcsi alapot létesíteni? A lelkek előkészítésével és az erélyes vizsgálattal eloszlatnak minden borulást? Az ország közvéleménye megkönnyebbülten lélegzik fel, amikor azt látja, hogy az állam vagyonát megőrzi a haszonleséstől.

— Az új erdőkitermelési törvény. A Monitortól Oficial 230. számában megjelent a véderdőkről szóló törvény 5. és 10. szakaszát megváltoztató egyszakaszos rendelet. Az új szabályzatot még tervezet alakjában ismertettük és az megszünteti az eddigi periódikus kitermelést, a termelési tervet és helyébe a folytonos kitermelés rendszerét honosítja meg, szigorúan körülhatárolva a kímélésre szoruló területeket.

Szigorúan megbüntetik az árdrágítókat

Nagyfontosságú rendeletet adott ki a kolozsvári kereskedelmi felügyelőség

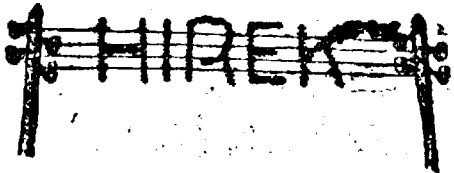
A kolozsvári kereskedelmi felügyelőség az uzsoraskodás megtorlására az alábbi felhívást adta ki:

Mindazok, akik a szabadverseny megakadályozására és a kereskedelem természetes kereteinek megbontására törekednek és az árak emelését meg nem engedett módon alkalmazzák, vagy a közpiacokon árukat vagy élelmiszereket halmoznak fel olyan mennyiségben, amely túlhaladja a beszerzési szükségletének eddigi tartalmát, amely nem igazolható törvényesen, az ipari vagy kereskedelmi rendelkezéseknek megfelelően, három hónaptól 1 évig terjedő fogszbüntetéssel és 5000—20.000 lei pénzbüntetéssel büntetnek.

A kihágás megállapítása esetén a bíróság fogja elárverezni a lefoglalt árut.

Ugyancsak hasonló büntetésben részesülnek azok is, akik megkísérlik az áruk és élelmiszerek indokolatlan drágítását.

Ugyancsak hasonló büntetésben részesülnek az árdrágítási törvényről szóló rendelkezések alapján azok is, akik az árak emelése érdekében árukat vagy élelmiszereket halmoznak fel és megtagadják azoknak kiszolgáltatását, vagy pedig csak felárakkal hozzák forgalomba, valamint azok, akik a hatóságok megkerülésével ajándékokkal vagy ígéretekkel, fenyegetésekkel, vagy erőszakkal arra kényszerítenek egyeseket, hogy visszatartsák áruikat, vagy pedig a normálisnál magasabb árakon hozzák forgalomba.



AZ IPAROS

Megjelenik minden második pénteken.

Előfizetést ára egész évre intézményeknek és nagy cégeknek 1000 lei, félévre 500 lei. Iparosoknak egész évre 300 lei, félévre 150 lei, negyedévre 75 lei.

Redactia si administratia — Szerkesztőség és Kiadói Hivatal — Redaction und Administration: Hirdetések négyzetcentimétere 6 lei. Éves köteteknél árengedmény.

Arad, Caminul Industrişilor — Iparos Otthon. Strada Braţianu 18.

— AZ ITALMÉRÉSI ENGEDÉLYEK MEGHOSSZABBÍTÁSA. Hivatalosan kiadták a már lapunkban is közölt rendeletet, amely szerint az italmérési engedélyek használatát 1939. április 1-ig meghosszabbították. A még meg nem tartott engedélyárveréseket bizonytalan időre elhalasztják. A már megtartott és jogerőssé vált árverések eredménye hatályban marad. Megváltozott az a rendelkezés, hogy a volt italmérési engedélyeknek is be kell mutatni okirataikat, még akkor is, ha az engedély megvonása és az árverés között hat hónap még nem telt el. A MAT igazgatósága felhívta a tisztviselők figyelmét arra a korábbi rendeleire, amely szerint a volt italmérőkre vonatkozó jelentésben fel kell tüntetni azt az okot, amely miatt a korábbi engedélyt megvonták.

— Mentesség a forgalmi adó alól. Újabb rendelkezés szerint nem tekinthető átmeneti készítménynek (félgyártmánynak) és forgalmi adóval nem róhatók meg a következő cikkek: mentololaj, ló- és kecskeszőr, amelyet gyapvattal, lenn, jutával keverve textilgyártásnál használnak, fagyapot, festékgyártásnál 3–5%-ban használt sziccatív. A tejtermelő szövetkezetek gyártmányai mentesek a forgalmi adó alól.

— VAMMENTES ARU UTAN IS JÁR TENGERSZATI ILLETÉK. A nemzetvédelmi minisztérium részletesen szabályozta az úgynevezett „fél-százalékos” tergerészeti adó beszedési módját. Ez az adó a behozatalnál az áru értékének 2,5 százalékát, a kivitelnél 1 százalékot tesz ki a szeptember 24-én megjelent rendelettervezet intézkedése szerint. Az új illeték alól nem mentesek a vámmenteséget élvező áruk, vagy ha az importáló vagy exportáló fél élvez vámmenteséget. Ellenben, ha az áru „minden illetéktől mentesnek” van valamely törvényben vagy rendeletben elismerve, úgy a tengerészeti illeték sem esedhet.

— Az Aradi Kereskedelmi és Iparkamara felhívása a kereskedőkhöz és iparosokhoz. Az utóbbi időben megint feltűntek városunkban azok az egyének, akik különböző hirdapok és folyóiratok előfizetésére, könyvek és albumok vásárlására, vagy egyéb adományok, szubvenciók és segélyek folyósítására akarják rávenni a cégeket. A Kamara ezzel kapcsolatban felhívja az összes kereskedőket és iparosokat, hogy tagadják meg az ilyen gyűjtésekben való részvételt és követeljék minden esetben, hogy az eladást, vagy gyűjtést végző egyének előbb igazolják magukat az Aradi Kereskedelmi és Iparkamaránál s csak akkor álljanak rendelkezésükre, ha a Kamara írásos ajánlását tudják felmutatni. A Kamarát arról értesítették, hogy zavaros és kétes jogcímenek megint jelentkeznek szélhámosok, vagy lelkiismeretlen emberek, akik tévedésbe ejtik a tájékoztatlan közönséget és olyan pénzeket kicsálnak, melyeket, ha az adományozónak feleslegesek, jobb volna helyben jótékony célra juttatni. A Kamarának ez a felhívása természetesen nem érinti a hasznos és ismert lapok előfizetését, vonatkozik azonban azokra a helybeli egyénekre is, akik bármiféle nyomást gyakorolnak a közönségre, hogy ezzel pénzt sajtoljanak ki, mert az ilyen természetű pressziók szigorúan tilosak és a Kamara ezeknek megszüntetésére és megbüntetésére igen drasztikus jellegű utasításokat kapott a minisztériumtól.

— Nagy kereslet Magyarországon a román fa iránt. Az Anschluss óta Ausztria majdnem teljesen beszüntette magyarországi faszállításait és az elmaradt osztrák szállításokat Jugoszláviából, de főleg Romániából fedezték a magyarországi faimportőrök. A csehszlovák események miatt a csehek is elmaradtak szállításaikkal a magyar piacról. Részben az elmaradt cseh szállítmányok, részben a fokozott kereslet fedezésére a magyar faimportőrök romániai üzletfeleiket keresték fel, egyes fajtákban és minőségekben az eddigieknél magasabb árakat ajánlv.

Kötelező állami munkaközvetítést vezet be a munkaügyi minisztérium

A munkaügyi minisztérium törvénytervezetet készített a munkaközvetítés reorganizálására. A tervezet szerint, minden olyan vállalat, amely tiznél több alkalmazottat foglalkoztat, tisztviselőket és munkásokat kizárólag a hivatalos állami közvetítő hivatal útján köteles alkalmazni.

Tanoncokat minden vállalat, tekintet nélkül az alkalmazottak számára, csak a munkaközvetítő útján vehet fel. A kötelező munka-

közvetítés alól kivételt csak az igazgatósági személyzet és a cégtulajdonosoknak közeli rokonsága képez.

A tervezet a munkaügyi minisztérium véleményezése céljából megküldte az érdekelt szakmai szövetségeknek és azok véleményezése után átteszi a törvényelőkészítő bizottsághoz. Hír szerint, az új rendszert a munkaügyi minisztérium még október hónapban életbe akarja léptetni.

Megállapítják az adózás jövedelmezőségi középszámát

Valószínű, hogy a jövő évben sem lesz adókivetés.

A központi pénzügyi bizottság a napokban ül össze, hogy szakmánként külön-külön megállapítsák azt a koeficiens, amely a vállalatok jövedelmezőségét valószínűsíti. Ezt az osztó koeficiens a forgalom nagyságából vezetik le. Már az elmúlt évben is megállapították a folyó pénzügyi évre az ipari és kereskedelmi szakmák középarányosát, de az alkalmazást nem nyert, mert adókivetés helyett a múltévi adót reportálták 20 százalékos emeléssel.

A jövedelmezőségi középszám csak ott nyer alkalmazást, ahol az adófizető nem vezet könyveket, noha arra kötelezve van, vagy a könyveket hitelt nem érdemlő módon vezeti, vagy azo-

kat elrejtí. A koeficiens (középszám) megállapításánál a központi pénzügyi bizottság úgy jár el, hogy tiz, de szükség esetén még több vállalat rentabilitását összehasonlítja.

Még nincsen eldöntve, hogy az 1939. ápr. 1-én kezdődő pénzügyi évre az adókivetések ismét reportálással, vagy tényleges adókivetéssel történnek-e. Az idei módszer a pénzügyi igazgatás szempontjából nemcsak fiskális szempontból vált be, hanem sok munkától és kiadástól mentesítette az adminisztrációt és így valószínű, hogy a jövő költségvetési évre is az adó átírásának rendszerével él az állam.

— A cégtörvény módosítása. A cégbejegyzési törvény egyes rendelkezésének módosítása már elkészült és véleményezést végezt az új rendelettervezet megküldték a törvényhozási tanácsnak, amely azt a II. tagozatnak osztotta ki.

— Havi 200 leit fizetnek a teherautók klséről. A közmunkaügyi miniszter vegyes közlekedési engedélyeket bocsát ki azon teherfuvarozó autótulajdonosoknak, akik a szállítmányhoz kísérő személyzetet adnak. Az engedély díja havi 200 lei minden kísérő tisztviselő vagy munkás részére és ez a díj a hónap 5. napjáig az engedély megvonásának terhe mellett fizetendő. Idegenek nem kaphatnak engedélyt arra, hogy teherautókon közlekedhessenek. Tekintve, hogy Erdély és Bánát területén szokásos, hogy kis-kereskedők és kisiparosok teherautón szállítják áruikat a hetipiacokra és vásároakra, ezek részére különleges, díjtalan engedélyeket adhat ki a közmunka- és közlekedési minisztérium.

— Ellenőrzik az adókivetéseket és behajtásokat. Bucurestiből jelentik: Mircea Canciov pénzügyminiszter felhatalmazta Tautu Constantin pénzügyi vezérfelügyelőt, hogy az egész ország területén ellenőrizze az adókivetéseket és behajtásokat. Erre az intézkedésre azért volt szükség, hogy racionalizálják és egységes ellenőrzés alá helyezzék az államkincstárt és az adózó polgárok közötti viszonyt és hogy az adózási rendszer igazságos legyen. Tautu pénzügyi vezérfelügyelő már is utasításokat adott az adóbehajtás fokozására.

— A vállalkozóknak fel kell vőtetniük magukat a vállalkozók kimutatásába. A közigazgatási törvény vonatkozó rendelete értelmében Aradvárosa elhatározta, hogy kötelezi a különböző vállalatokat, vétessék fel magukat a vállalkozók kimutatásába. Az érdekelt vállalkozók a következők: építésszek, tervezőmérnökök, tervezőmesterek, építőmesterek, kádármesterek, téglalverők, aszfaltkészítők, betonkészítők, kövezők, kőzuzók, építkezési lakatosok, üvegesek, épületasztalosok, bádigosok, vízvezeték és csatornázási szerelők, villanyszerelők, festők és mázólok. Ez a kötelezettség csak azokra, a fentebb felsorolt mesterekre vonatkozik, akik, mint vállalkozók, munkálatok elvégzésére szerződnek. Az érdekeltek október 22-ig bezárólag kötelesek kérvényüket a városhoz beadni, ahova a következő okmányok is benyújtandók: állampolgársági bizonyítvány, személyazonossági igazolvány, iparigazolvány, oklevél, vagy mesterkönyv. Akik a fenti rendelkezésnek nem tesznek eleget, a törvény szigorát szenvedik el.

— Nincs csalárd bukás, ha a csődöt megszüntetik. Még 1935-ben csődbekért a Ramit bucurestii közkereseti társaság és a hitelezők közt négy hitelező szerepelt, akik, bár követeléseiket megkésetten jelentették be, a közadós azokat elismerte. Később éppen ennek a négy hitelezőnek szavazatával csődon belüli kényszer-egyezség jött létre. A kisebbségben maradt hitelezők a közadós ellen csalárd bukás, a négy jóindulatu hitelező ellen csalás miatt tettek feljelentést azon az alapon, hogy csak színlelt követelést jelentettek be. Az ilfovi törvényszék el is ítélte a vádlottakat 3–3 havi fogságra, de az ítélőtábla valamennyi vádlottat felmentette, mondván, hogy ha a csőd megszűnt, a csalárd bukás büntetőjogi következménye is elenyészett.

— Cégvezető nem felel a kötlevel lebonyolításáért. Négy évvel ezelőtt a Sindicatul Furnizorilor gabonakereskedelmi osztálya egy vagon repcét adott el a temesvári Dengli és Kleinmann cégnek. A repcét a regátban vagonírozták be és fuvarlevél másodpéldány ellenében fizették. Megérkezésekor kitudt, hogy az áru annyira selejtes volt, hogy nyilvános árverésen 10 ezer leiert kelt el. A temesvári cég bűnvádi feljelentést tett azon személyek ellen, akik a kötlevelen a céget jegyezték. Ezek közül az igazgató elhunyt, míg Goldenberg Mór cégvezetőt a temesvári törvényszék felmentette azzal, hogy nem bizonyosodott be, hogy a csalásban része lett volna és a kötlevel aláírásával az ügylet lebonyolítása körüli bűncselekményért felelőssé nem lett.

— Alkalmazott kártérítési igénye. Egy chináui kiskereskedő az ottani munkakamara bíróságánál beperelte egyik volt segédjét, mint-hogy az alkalmazott felmondási idejének letöltése nélkül, egyoldalulag elhagyta munkahelyét. A munkakamara bírósága kimondotta, hogy a munkabíró előtt egy a munkaadó, mint az alkalmazott ugyanazon elbírálás alá esnek és a munkatörvény szerint kölcsönösen egyforma jogokat élveznek. Ezek alapján az alkalmazott ugyanolyan kártérítést tartozik fizetni munkaadójának, ha a felmondási idejét nem tölti ki, mint ahogy a munkaadó is elmarasztalható, ha alkalmazottját felmondási időre járó fizetés folyósítása nélkül bocsátja el. Ezek alapján az alkalmazottat a felmondási időre járó fizetés megtérítésére kötelezte.

— Elégedetlen a pénzügyminisztérium a bélyegtörvény alkalmazásával. A pénzügyminisztérium megállapítása szerint az egyes pénzügyigazgatóságok felületesen vizsgálják felül az illetékezés végett hozzájuk benyújtott okiratokat szigorúan vizsgálják felül, így a számlákat, hogy főleg a kereskedelmi természetű okmányokat szigorúan vizsgálják felül, így számlákat, nyugtákat, könyveket, a felek közötti szerződéseket. Az ellenőrzés a könyvekre való bejegyzés alapján történik.

Az Aradi Hentesek és Mészárosok Szindikátusa fájdalommal tudatja örökös disz-einökének,

Szida Lázár

urnak

f. hó 12-én történt váratlan elhunytát. Nagyrabecsült és szeretett diszelnő. künk földi maradványait csütörtökön, f. hó 13-án délután 4 órakor kísérik utolsó útjára a Str. Episcopul Ciorogariu 7. számú gyászházból.

Emlékét mindörökké kegyelettel megőrizzük.

Arad, 1938. október 12.

— A négy és félszázalékos belföldi kölcsönök sorsolása. November elsején sorsolják ki a négy és félszázalékos, ugvevezett inzestrare kölcsönök nyereményeit. 9930 kötvényt 1200 lei, 40 kötvényt 100.000 lei, négy kötvényt 250.000 leies, két kötvényt 500.000 leies, két kötvényt 1.000.000 leies és egy kötvényt 3.000.000 leies nyereménnyel húznak ki. A nyereményeket, összesen 23.416.000 leit, december elsején fizetik ki.

APRÓ HIRDETÉSEK

APRÓHIRDETÉSEK ARAI: Szavanként 3 lei, legkisebb hirdetés ára 30 lei. — Jelíggel, vagy „Cim a kiadóban” alatt feladott hirdetéseknel 10 lei pótdíj fizetendő. — Hirdetési díjak előre fizetendők és beküldhetők levélbélyegeken is. — Apróhirdetések feladhatók akár szemé-lyesen, akár posta útján „Az Iparos” kiadóhivatalában, Arad, Str. Bratianu 18. — Hirdetések cimeinek érdeklődésénél kérünk válaszbélyeget, vagy egyszerű postai levelezőlapot mellékelni.

Eladás:

FÉMÖMEGCIKKEK gyártására alkalmas automatikus kisüzem (excenterprés) cca 1000 kg 14x0.20-as mélyhúzó szalag, nyersanyaggal együtt, teljes villamos berendezéssel 70 ezer leiert eladó. Cartonia, Oradea, Ciordas 38.

ELADÓ: 1 drb. eredeti német gyárműanyu szárító berendezés kazánal együtt, 1 drb. 700 mm-es és 1 drb. 300 mm-es szalagfűrés, indítókkal és motorokkal, 6 drb. spindlis enyvező vasbak és 1 drb. kukorica daráló. Cim a kiadóhivatalban.

ELADÓ: Spritz polifurgép és famegmunkáló gépek. Cim a kiadóhivatalban.

SZÖVŐGÉPEK, vánvológépek, esztergapadok, motorok, gőzgépek, malomberendezés, transzmissziók alkalmi árban, bármilyen nagyságban beszerezhetők. Alfred Siegmund, Sighişoara.

BEVEZETETT GÉPIZEM rézöntődével, ház-
zal esetleg külön-külön családi okok miatt igen olcsón eladó Satumaren. Megbizott: Lăday do-
hánytőzsdé, Dacia mellett.

GÉPVÁSÁR (Használt ipari gépek közvetítése)

Az alábbi hirdetések címei kiadóhivatalunkban tudhatók meg (Arad, Str. Bratianu 18.) Ér-
deklődésnél kérünk 20 lei összegű közlési díjat és válaszbélyeget vagy válaszlevelezőlapot be-
küldeni. A közlési díjat vidékiek postabélyegben is küldhetik.

Excenter-prés, 30 tonnás, Aradon.

Kétféretu malom, 20 HP petróleum motorral, Udvarhely-megyében.

Fényképészeti műterem, legmodernebb felsze-
léssel, legjobb klienturával, Oradeán.

Gőzmozdonyok, Lincoln, 8 lóerős, dinamó 110 vol-
tos, transzmisszió-szonnal, Braşovban.

Szalagfűrés, 82 cm kerékátmérővel, Lei 5000
árért, Aradon.

Motor, Astra-gyárműany, generáljavított álla-
potban, 14 HP, darálásra alkalmas, eladó Ara-
don.

— Okirat-e a kereskedelmi könyv? A Phö-
nix r. t. eladási megbízást adott a Növényolajok
Eladási Hivatalának és ebből kifolyóan az utób-
bi jutalékot kapott. Ezt a körülményt a pénz-
ügyi hatóságok megállapították és mivel a felek
egyike sem fizette be a bélyegtörvény szerinti
illetéket, kihágási jegyzőkönyvet vettek fel. A
jegyzőkönyveket a törvényszék megsemmisítet-
te azzal az indoklással, hogy a törvény szerint
az illetéket „írott okmány” esetén kell befizet-
ni. A bucurestii tábla a törvényszék ítéletét hely-
ben hagyta. A döntés igen jelentős most, amikor
a kincstár a kereskedelmi könyvek alapján akar-
ja a bélyegtörvény betartását ellenőrizni.

Gépazsurozást plüssirozást,
gombáthuzást, monogramm- és fehérnemű-
himzést a legszebben készít TÓTH ERZSI
Str. Eminescu 15.

BONYOLULT KVITTOLÁS.

Pinty megpillantja az uccán Pontyot; dühösen
odarahán és leken neki egy nagy pofont.

— Nesze — ordítja — ez a feleségemért van.
Aztán leken neki még egyet:

— Nesze, ez a lányomért van és ezzel végeztünk.

— Dehogy végeztünk — mondja Ponty — hi-
szen neked két lányod van.

ELADÓ: komplett lakatosműhely, esztergapad,
motor, gyorsfűrőgép. Özv. Szagnovits Zsigmond-
né, Cénadul-Mare, Jud. Torontal.

FEMARUCIKKEK és armaturák előállítására
szolgáló műhely, saját fémöntődével, 6 eszter-
gapaddal, excenterpréssel és minden hozzátar-
tozó szerszámmal, olcsón eladó Sibiuban. Cim a
kiadóhivatalban.

NAGY MŰHELYHELYISÉG. Inartelennek hívá-
lóan alkalmas, jelenleg teljes gépekkel, felszerelt
asztalos áruháznak berendezve, gépekkel, 4 szobás
minden kényelemmel ellátott lakással, előnyös fel-
tétel mellett Aradon eladó. Cim a kiadóhivatal-
ban.

Vétel:

ÖLMOT. ólomcsöveket (használtakat) keresünk
megvételre. Sörétgyár, Timişoara, Bl. Cetăţii 97

MEGVÉTELRE keresünk egy jó állapotban lé-
vő 30—50 m² tűzfelületű, 5—12 légkör nyomá-
sú lépcsős rostélvú, féltábil kazánt, gép nélkül.
„Fagul” S. A., Târgumureş.

Husipari berendezés, komplett gvár, gépek, mo-
tor, transzmisszió, stb. kitűnő állapotban. Ara-
don.

Villanyerőre berendezett famegmunkáló üzem,
315 négyzetgöl telken fekvő gyárpépülettel és
egy lakással, Aradon.

Dieselmotor, 200 HP. Generátor 100 Kw. 50 Per.
transzformátorok, elosztási táblák. Gőzmozdony
340 vagy 170 nm. fűtőfelülettel, Öntöttvasnyo-
mócső 7. Gáz- és Mannesmann-csővek, szelepek,
váltók, csanak, kővőkők, idomdarabok minden
méretben, Fahordó készítésére gépek, hidmér-
leg 3f tonna, Inarvágánu váltók, Sínezeg min-
űc, méretben, Légsűrítők és szivattyúk minden
méretben, Vásfedőszervezetek hullámlemezzel
fedve, eladók Rihor-megyében.

TIPOGRAFIA „HIRLAP” ARAD.

CONVOCARE

Asociația de Ajutoare a Cizmarilor din Arad
ține pe ziua de 23 Octomvrie 1938, orele 10 a. m.
în sala Căminului Industrișilor din Arad

ADUNAREA GENERALA ORDINARA

la care cu onoare convocăm membrii. Instruc-
membrii nu se vor intruni în numărul cerut de
statute, adunarea generală se va ține pe ziua de
30 Octomvrie 1938, la aceeași oră, în același loc
și cu ordinea de zi identică, când se vor aduce
hotărâri valabile fără considerare la numărul ce-
lor prezenți.

Arad, 15 Octomvrie 1938. Președinția.

Ordinea de zi:

1. Constituirea biroului.
2. Aprobarea Bilanțului și a Contului de
gestiune pe anul expirat.
3. Raportul cenzorilor și acordarea descăr-
cării.
4. Alegeri: alegerea unui președinte, sub-
președinte, casier, notar, 3 cenzori, 10 membri
ordinari și 4 supleanți în Comitet, pe un an.
5. Stabilirea onorariului noratului.
6. Propunerii.

MEGHIVÓ

Az Aradi Csizmakészítők Özegységévéző
Társulata 1938. évi október hó 23-án, d. e. 10
órákor

FENDES ÉVI KÖZGYŰLEST

tart az Aradi Iparos Otthonban, amelyre tiszte-
lettel meghívjuk tagjainkat. Amennyiben a ta-
gok nem jelennének meg határozatképes szám-
ban, a közgyűlés 1938. október 30-án tartatik
meg ugyanazon órában, ugyanazon helyen és
azonos napirenddel, amikor a megjelentek szá-
mára való tekintet nélkül határoz.

Arad, 1938. október 15. Elnökség.

Napirend:

1. Elnöki megnyitás.
2. Zárómadások és vagyonmérleg jóvá-
hagyása.
3. Ellenőrök jelentése és a felmentvény
megadása iránti határozat.
4. Választások: elnök, alelnök, pénztáros,
jegyző, 3 ellenőr, valamint a választmány 10
rendes és 4 póttagjának megválasztása egy évre.
5. Jegyző tiszteletdíjának megállapítása.
6. Indítványok.

Aradi Polgári Jótékony Egyesület

Halálesetet Segélyző Csoportja.

Directiunea Grupelor de Ajutoare în caz de
deces a Reuniunii Civile de Binefacere din Arad
prin aceasta comunică cu asociații, cu cotizațiunile
de decedat sunt scutite până la numărul curent:

Az Aradi Polgári Jótékony Egyesület Halá-
lésetet Segélyző Csoportja Izagatósága ezúton köz-
li t. tagjaival, hogy a halálozási járulékok a követ-
kező sorozatokban esedékesek:

In. Grupa I. Csoportban: Gheorghe Ashae-
fer György 976, s. l. Geza Eibl Gézáné, Stefan
Lacsny István, v. l. Ioan Bezzegh Jánosné 979.

In Grupa II. Csoportban: Elena Bumb Ho-
na 1045, v. l. Ioan Bezzegh Jánosné 1046, Eme-
ric Forgács István 1047, v. l. Andrei Budai And-
rásné 1048, v. l. Iuliu Abaffy Gyuláné 1049
sorszámig esedékes a fizetés.

Aradi Iparosok Temetkezést Segélyző Csoportja

Directiunea Grupelor de Ajutoare de Inmormânta-
re a Industrișilor din Arad face cunoscut mem-
brilor cari sunt în restanță cu cotizațiile lor, să achite
rentanta în interesul lor propriu, fiindcă în con-
formitatea §-lui 14 și 15 din statute callitatea lor
de membri respira automatic, adică dacă membrii
decédez între timp, nu se poate acorda ajutorul.

Az aradi Iparosok Temetkezést Segélyző Cso-
portja Izagatósága értesíti a csoport azon tagjait,
akik halálozási járulékaikkal hátralékban vannak,
azt saját érdekükben rendezzék, mert a csoport sza-
bályzatának 14. és 15-ik §-a értelmében tagsági jo-
guk automatic megszűnik, azaz, ha a tag közbe-
elhal, a segély nem folyósítható.

A fizetés a következő elhunyt tagjaink után
esedékes:

In Grupa A. csoportban 1069. Constantin
Bugariu Szilárd, 1070. Alfred Weichert Alfred.

In Grupa B. csoportban 1042. Constantin
Bugariu Szilárd, 1043. Vád. lui Martin Rosen-
zweig Mártonné, 1044. Soj. lui Teodor Petica
Tódorné.